

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1995-1996

5 DECEMBER 1995

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1996**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden
uitgebracht door de heren Paul Deprez (Werkgelegenheid), Eddy Schuermans (Economie),
Freddy De Vilder (Toerisme) en Herman Candries (Wetenschapsbeleid)
aan de Commissie voor Financiën en Begroting**

BELEIDSBRIEF

**Toerisme Vlaanderen
Onze rijke verscheidenheid tenvolle erkennen door produktdifferentiatie en een geïntegreerd beleid
Beleidsprioriteiten 1995-1999**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden
uitgebracht door de heer Freddy De Vilder**

BELEIDSBRIEF

**Het wetenschaps- en technologiebeleid in Vlaanderen
Beleidsprioriteiten 1995-1999**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden
uitgebracht door de heer Herman Candries**

Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Robert Voorhamme.

Vaste leden : de heren Herman Candries, Paul Deprez, Johan De Roo, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Eddy Schuermans ;
de heren Karel De Gucht, Marino Keulen, Didier Ramoudt ;
de heren Carlos Lisabeth, Jef Sleenckx, Robert Voorhamme ;
de heren Emiel Verrijken, Frans Wymeersch ;
de heer Jean-Marie Bogaert ;
de heer Jos Stassen.

Plaatsvervangers :

de heren Leo Cannaearts, Jos De Meyer, mevrouw Mia De Schamphelaere, de heer John Taylor, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen ;
de heren Louis Bril, Arnold Van Aperen, Dirk Van Mechelen ;
de heren Freddy De Vilder, Fred Dielens, Guy Swennen ;
mevrouw Marijke Dillen, de heer Jan Penris ;
de heer Christiaan Vandenbroeke ;
de heer Jos Geysels.

*Zie :***15** (BZ 1995)

- Nr. 1 : Ontwerp van decreet
- Nrs. 2 tot 9 : Amendementen
- Nr. 10-A : Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting
- Nr. 10-B : Verslag namens het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant
- Nr. 10-C : Verslag namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
- Nr. 10-D : Verslag namens de Commissie voor Cultuur en Sport
- Nr. 10-E : Verslag namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud
- Nr. 10-F : Verslag namens de Commissie voor Mediabeleid
- Nr. 10-G : Verslag namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid
- Nr. 10-H : Verslag namens de Commissie voor Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Vervoer
- Nr. 10-I : Verslag namens de Commissie voor Staatshervorming, Algemene Zaken en Verzoekschriften
- Nr. 10-J : Verslag namens de Commissie voor Welzijn en Gezondheid

160 (1995-1996)

- Nr. 1 : Beleidsbrief

164 (1995-1996)

- Nr. 1 : Beleidsbrief

*Zie ook :***12** (BZ 1995)

- Nr. 1 : Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

13 (BZ 1995)

- Nr. 1 : Toelichtingen

16 (BZ 1995)

- Nr. 1 : Administratieve begroting
- Nr. 2 : Wijzigingen van de administratieve begroting

17 (1995-1996)

- Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden kwam op 17, 20, 22 en 20 november 1995 bijeen voor de bespreking van en de indicatieve stemming over de haar toegewezen bepalingen van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1996 en de administratieve begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1996.

Uw commissie besprak achtereenvolgens het economisch beleid inclusief de landbouw (bevoegdheid van Minister Van Rompuy), het werkgelegenheidsbeleid (bevoegdheid van minister Kelchtermans), het toerisme en het wetenschapsbeleid (bevoegdheden van minister-president Van den Brande).

ECONOMIE EN WERKGELEGENHEID

I. TOELICHTINGEN

I.A. Toelichting door de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media

1. Onheilsboodschappen

De laatste tijd schijnt er geen einde te komen aan de onheilsboodschappen : bijna dagelijks bereiken ons berichten over falingen, stopzettingen van activiteiten en over herstructureringen van ondernemingen. Berichten over ontslagen en brugpensioneringen krijgen in kranten en op radio en televisie dan ook ruime aandacht. De onheilsboodschappen komen des te harder aan omdat de werkloosheid in Vlaanderen reeds hoog is. Het is dan ook niet verwonderlijk dat er een zekere moedeloosheid optreedt bij de publieke opinie. Het vertrouwen in de economie en het bedrijfsleven dreigt verloren te raken, wat dan weer aanleiding geeft tot een overdreven neiging tot sparen en bijgevolg tot een stagnerende consumptie. Ondernemers beginnen te twijfelen aan hun markt en aan het concurrentievermogen van Vlaanderen en aarzelen om te investeren.

De situatie is inderdaad ernstig, maar is zeker niet hopeloos. Naast de minderheid van ondernemingen die in acute moeilijkheden verkeren, is er gelukkig nog een grote groep ondernemingen die met succes stand houden en zijn er ondernemingen die investeren en nieuwe banen creëren. Om iets aan de huidige situatie te kunnen doen, is het belangrijk de feiten zorgvuldig te analyseren om goed te begrijpen wat er economisch precies aan de hand is. Het is alleen op die manier dat een aangepast beleid kan uitgewerkt worden en dat er een toekomstperspectief aan de bedrijven en de gezinnen kan geboden worden om de Vlaamse economie uit de huidige moeilijkheden te halen.

2. De feiten

In de eerste negen maanden van 1995 gingen er in Vlaanderen net geen 2.000 vennootschappen failliet ; voeg daarbij nog de 512 falingen van eenmanszaken en we komen aan het hoogste cijfer ooit.

Het aantal falingen in Vlaanderen ligt gevoelig hoger in de diensten dan in de industriële sector, wat niet echt verrassend is gezien het grote aantal (kleine) dienstenondernemingen in de Vlaamse economie. Binnen de diensten zijn het vooral de

groot- en kleinhandel en de horeca die het grootste aantal falingen vertonen. Dit is voornamelijk het gevolg van de stagnerende binnenlandse vraag ; een gegeven dat ook nadelig is voor de bouwsector. De hoge werkloosheidscijfers creëren een gevoel van onzekerheid bij de bevolking, waardoor de binnenlandse vraag maar niet op gang komt. Onzeker over de toekomst stellen mensen hun aankopen uit en sparen een groot gedeelte van hun inkomen op.

Het rechtstreeks banenverlies in Vlaanderen als gevolg van faling bedroeg voor de eerste negen maanden van dit jaar 9.108 jobs. Zeer opmerkelijk is dat de laatste jaren dit banenverlies steeds meer bij oudere ondernemingen optreedt. Vroeger gingen bijna uitsluitend kleinere en relatief jonge ondernemingen de boeken neerleggen. Het ging dan meestal om startende ondernemingen die door gebrek aan ervaring of door een verkeerde inschatting van de markt de opstartjaren van de onderneming niet overleefden. Dat is nu anders geworden. Sinds enkele jaren neemt het aantal oudere ondernemingen die in faling gaan, toe.

Het betreft meestal grotere ondernemingen die actief zijn in eerder traditionele industriële sectoren. Het effect van een faling van dergelijke ondernemingen is dan ook dat de banen van een groter aantal werknemers bedreigd worden.

Naast dit banenverlies ten gevolge van faling, gaan de laatste tijd ook een aantal banen verloren in het kader van de herstructurering van ondernemingen of van de stopzetting van hun activiteiten. Ondernemingen die het tot voor kort dikwijls zeer goed deden, worden door drastisch gewijzigde marktomstandigheden en door concurrenten die aan lagere kosten kunnen werken, gedwongen tot reorganisatie en herstructurering ; rationalisatie en afslanking van de werkgelegenheid zijn dan vaak het gevolg. Ook dit proces speelt zich in belangrijke mate af in de zogenaamde traditionele industriële sectoren. Loonkosten maken een belangrijk gedeelte van de totale kostprijs uit en maakt deze sectoren uitermate kwetsbaar voor internationale concurrentie. Om te kunnen overleven, worden vele ondernemingen gedwongen te besparen op de dure factor arbeid ; een hoge arbeidsuitstoot is het gevolg. Daarbij komt nog dat in een aantal traditionele sectoren de bedrijven zich moeten aanpassen aan de milieuwetgeving, waardoor de kosten en de investeringen stijgen.

3. Toeval of reële oorzaken

Waarom is het grote aantal van faillissementen, stopzettingen en herstructureringen te wijten ? Toeval kan vrijwel direct van de hand gewezen worden als een te simplistische verklaring van het hoge en steeds stijgende aantal falingen en herstructureringen. Integendeel, de omvang en het structureel karakter van het fenomeen doen vermoeden dat verschillende factoren aan de basis liggen van de hierboven geschetste evolutie. Bovendien zou het fout zijn om te zoeken naar één gemeenschappelijke verklaring voor al de verschillende falingen die zich voordoen. Bij elke faling doen zich specifieke omstandigheden voor. Dit sluit niet uit dat er toch een aantal algemene factoren een rol spelen bij de huidige golf van faillissementen, stopzettingen en herstructureringen.

Een belangrijke factor is de mislukte conjunctuurherleving van 1994 die volgde op de economische recessie van begin 1993. Wij mogen niet vergeten dat de recessie van 1993, die gans Europa trof, de ergste was sinds Wereldoorlog II. De recessie, die vrij onverwacht kwam omdat aanvankelijk gedacht werd dat het maar een lichte stagnatie zou zijn na de perikelen in de Golf, leidde tot een terugloop van de consumptie,

een daling van de export en investeringen en ten slotte tot een achteruitgang van het bruto binnenlands produkt. België werd daarbij relatief harder getroffen dan andere landen : in 1993 liep de economische groei in België met 1,6 percent terug. Deze zware recessie tastte het weerstandsvermogen van een aantal ondernemingen reeds zwaar aan. Daarop volgde een korte en snelle herleving in 1994. Tot verrassing van velen was die herneming vrij kort. Voor sommige ondernemingen betekende dit dat zij er niet toe kwamen hun financiële en strategische weerbaarheid te herstellen. De huidige economische stagnatie, de hoge loonkosten en de sterke positie van de frank zijn dan hard aangekomen bij de ondernemingen die zich niet hebben kunnen herpakken na de vorige recessie.

Aanvankelijk konden zij zich nog redden met tijdelijke maatregelen. Maar na enige tijd leidde de dalende orderportefeuille tot liquiditeitsproblemen en solvabiliteitsproblemen. Vooral de ondernemingen die al enige tijd met een lage rendabiliteit en een zwakke cashflow geconfronteerd worden, krijgen het hard te verduren. Die ondernemingen vindt men vaak in traditionele sectoren.

Er moet echter niet alleen naar conjuncturele verklaringen gezocht worden. Het feit dat het aantal falingen en herstructureringen zo groot is, wijst op meer structurele oorzaken. De sterk gestegen concurrentie op alle markten, zowel binnenlandse als buitenlandse, en de radicale technologische veranderingen moeten eveneens als belangrijke verklaringen aangeduid worden. Ondernemingen concurreren vandaag in een totaal gewijzigde omgeving in vergelijking met vroeger.

De mundialisering van de economie heeft niet enkel geleid tot het openstellen van voorheen afgeschermden markten, maar tevens tot een steeds toenemend aantal concurrenten. Landen die tot voor kort van weinig of geen betekenis waren voor de in Vlaanderen gevestigde ondernemingen, worden nu geduchte concurrenten. Vaak wordt dan gedacht aan lage lonen en de hoge produktiviteit in een aantal Aziatische landen, maar door de verdere Europese eenmaking en de wijzigingen in de Europese wisselkoersen komt de concurrentie nu van dichtbij in Europa, bovendien wordt Oost-Europa met de dag concurrentiëler. Als gevolg hiervan komen vooral de arbeidsintensieve en traditionele activiteiten in Vlaanderen onder zeer sterke prijsdruk te staan.

Het gevolg van de mundialisering is een delokalisatie van activiteiten binnen Europa en de rest van de wereld. Op zich niets nieuw, want dit proces speelt zich reeds gedurende verschillende decennia af. Vlaanderen heeft trouwens in de jaren 1960 van het fenomeen van delokalisatie geprofiteerd toen vele buitenlandse ondernemingen zich hier kwamen vestigen voor de lage lonen. Het verschil met vroeger is dat alles nu veel sneller gaat.

Maar de mundialisering verklaart niet alles. Minstens even belangrijk zijn de technologische veranderingen, die nu zeer diepgaand zijn en op alle sectoren een effect hebben. De meest opvallende en waarschijnlijk de meest betekenisvolle technologische verandering van het einde van de eeuw is de informatietechnologie, die op ons bedrijfsleven een onomkeerbare invloed zal hebben. Het gaat daarbij niet alleen om de substitutie van werknemers door computers, maar ook om de veranderingen van produkten en de verandering van productieprocessen. Heel wat produkten die vroeger nodig waren om informatie te stockeren, zoals film en papier, kunnen nu vervangen worden door beeldschermen. De informatietechnologie maakt een opdeling van productieprocessen mogelijk, waarbij afzonderlijke stadia van de produktie op verschillende plaatsen uitgevoerd kunnen worden. Buiten-

landse ondernemingen die informatietechnologie ingebouwd hebben in hun productieprocessen, worden geduchte concurrenten voor Vlaamse ondernemingen, niet alleen omdat zij lagere loonkosten hebben, maar omdat zij veel efficiënter georganiseerd zijn. De technologische vooruitgang heeft de concurrentie grondig veranderd : meer dan in het verleden gaat het om kennis en innovatie en om snelheid en flexibiliteit.

De strategieën van de grote ondernemingen zijn ook veranderd : nu concentreren zij zich steeds meer op hun kernactiviteiten, waardoor afgeleide activiteiten afgestoten worden en overgedragen worden aan veelal kleinere en flexibelere ondernemingen.

4. Veranderings- en vernieuwingsproces

Onder invloed van de mundialisering en de technologische ontwikkelingen worden steeds nieuwe en hogere eisen gesteld aan het bedrijfsleven. In een snel veranderende omgeving moeten bedrijven immers actief en permanent zoeken naar nieuwe antwoorden en oplossingen voor de problemen die zich stellen. Het zoeken naar vernieuwing en aanpassing is trouwens niet alleen een verantwoordelijkheid voor bedrijven die verlies lijden, meer en meer moeten wij leren aanvaarden dat winstgevende bedrijven moeten veranderen, zodat zij tijdig kunnen anticiperen op ongunstige ontwikkelingen. Vermits de Vlaamse welvaart in grote mate afhankelijk is van de prestaties die de bedrijven kunnen leveren, kan Vlaanderen niet anders dan een veranderings- en vernieuwingsproces op gang te brengen. Het op gang brengen van een veranderings- en vernieuwingsproces is trouwens niet alleen een verantwoordelijkheid voor de ondernemingen. Ook vakbonden en overheid moeten hun verantwoordelijkheid opnemen bij de vernieuwing, alleen op die manier kunnen wij op een gezonde en verantwoorde manier onze welvaart op lange termijn veilig stellen. Dit zal betekenen dat wij allen bereid zijn bestaande structuren en organisaties aan te passen en te vernieuwen. Dit zal zeer vaak gepaard gaan met zeer pijnlijke sociale gevolgen voor werknemers en voor ondernemers die er niet in slagen hun ondernemingsplannen te realiseren. De maatschappij en de overheid heeft op dit gebied dan ook een belangrijke taak om de gevolgen te helpen opvangen en verzachten zonder het proces van noodzakelijke vernieuwing af te remmen. De golf van sluitingen en herstructureringen in Vlaanderen wijst dan ook niet enkel op een ziekteproces, maar vooral op een proces van verandering en vernieuwing.

Het feit dat een onderneming overgaat tot herstructurering, duidt erop dat het management zich bewust is van de bedreigingen en nieuwe kansen die de snel veranderende omgeving biedt. Door op tijd te reorganiseren, zelfs wanneer er nog winst gemaakt wordt, hoopt de onderneming een nieuwe start te nemen om in de toekomst met succes te kunnen concurreren op binnen- en buitenlandse markten. Niets doen en enkel afwachten zou op termijn gelijk staan met sluiting en verlies van de totale werkgelegenheid ; een herstructurering is dan ook noodzakelijk om het verdere bestaan van de onderneming te garanderen.

Ook falingen zijn een onderdeel van dit veranderings- en vernieuwingsproces. Sluiting van een onderneming is het duidelijkste signaal dat de onderneming in de huidige vorm en organisatie geen toekomst meer heeft, wat niet noodzakelijk betekent dat alle activiteiten van de onderneming verdwijnen. Niet zelden immers stelt men vast dat een gedeelte of de gehele onderneming na faillissement overgenomen wordt, waarbij de activiteiten verdergezet worden, zij het onder een ande-

re vorm en met een nieuwe organisatie. Daarbij wordt dikwijls een gedeelte van het personeelsbestand mee overgenomen ; de 9108 jobs die bij falingen betrokken waren, zijn dan ook niet allemaal verloren gegaan.

Herstructurerings- en falingen vormen, wanneer zij onvermijdelijk zijn, een noodzakelijke maar spijtig genoeg pijnlijke stap in de vernieuwing van de Vlaamse economie. Falingen zijn echter niet altijd onvermijdelijk. Recente ervaringen in Vlaanderen hebben aangetoond dat falingen ook vermijdbaar zijn als men tijdig de nodige financiële en strategische maatregelen kan nemen. Belangrijk is ook dat startende ondernemingen de gefailleerde ondernemingen komen vervangen. Het starten en oprichten van nieuwe ondernemingen, blijkt in Vlaanderen echter moeilijk te lopen.

Terwijl het aantal falingen gevoelig toenam, vertoonde de oprichting van nieuwe ondernemingen een stagnerende en zelfs licht dalende trend. Het is duidelijk dat, indien deze dynamiek zich structureel verderzet, de Vlaamse economie binnen enkele jaren achterop dreigt te lopen. Alhoewel een recent artikel in de Financial Times schijnt te suggereren dat wij het op gebied van ondernemingsdynamiek internationaal gezien nog niet zo slecht doen.

De hoge kosten in Vlaanderen op gebied van lonen en regulering spelen een perverse rol in het veranderings- en vernieuwingsproces dat zich momenteel afspeelt.

Eenzijds belemmeren de hoge loonkosten in grote mate de oprichting van nieuwe ondernemingen: voor starters zijn de loonkosten niet langer een variabele kost, maar eerder een vaste kost. Anderzijds versnellen deze hoge loonkosten het proces van faling en herstructurering doordat zij de ondernemingen in Vlaanderen, die overwegend prijsnemer zijn op internationale markten, uit de markt prijzen. Loonkosten zijn immers zowat het enige onderdeel van de kostenstructuur dat ondernemingen zelf onder controle hebben ; energiekosten en financiële kosten worden in toenemende mate door het buitenland bepaald. Maar het zijn niet alleen de loonkosten die ons parten spelen. Ook de steeds toenemende kosten van regulering creëren hinderpalen.

5. Het beleid

Hiermee is de analyse gemaakt, wat kan het beleid nu doen ? De minister ziet vier klemtonen voor het beleid. Deze klemtonen hebben te maken met preventiebeleid, met stimuleren van vernieuwing, met vormingsbeleid voor ondernemers en met een verlaging van de kosten.

Het preventiebeleid kan een belangrijke rol spelen bij het voorkomen van falingen. De recente ervaringen in Antwerpen en in de Kempen hebben immers aangetoond dat, wanneer ondernemingen tijdig maatregelen nemen om hun financieel beleid bij te stellen, een groot deel van de faillissementen kunnen vermeden worden. Dit heeft de minister overtuigd dat een preventiebeleid effectiever kan gemaakt worden. Daarbij moeten de volgende principes kunnen gelden. Het preventiebeleid moet de ondernemingen aanmoedigen om tijdig maatregelen te nemen. Het beleid moet echter marktconform kunnen zijn, wat betekent dat het geen aanleiding mag geven tot bureaucratie en overheidsinterventie in wat fundamenteel een verantwoordelijkheid is van de ondernemingen zelf. Er moet gestreefd worden naar een vlotte samenwerking tussen de overheidsinstrumenten van het preventief beleid en de privé-initiatieven die op dit gebied genomen worden. Met de federale overheid zal moeten overlegd worden om de juridische aspecten van het faillissement aan te

passen aan de nieuwe behoeften. Ten slotte moet de overheid instrumenten hebben om te vermijden dat avonturiers van de zwakke positie van de bedrijven gebruik maken om zichzelf te verrijken.

Het vernieuwingsbeleid moet de oprichting van nieuwe bedrijven stimuleren. Het proces van verandering en vernieuwing kan pas ten volle spelen als er veel startende ondernemingen zijn. Het economisch beleid moet er in de eerste plaats dan ook op gericht zijn het starten en oprichten van ondernemingen te stimuleren. Startende ondernemingen zijn immers synoniem van verandering en vernieuwing; zij spelen een vitale rol in het innovatieproces en dwingen grotere en gevestigde ondernemingen tot waakzaamheid. Bovendien vormen starters de kweekvijver voor het ontstaan van grotere ondernemingen: alle grote ondernemingen zijn klein begonnen. Starters ondervinden momenteel echter belangrijke handicaps in hun functioneren. In zijn beleidsbrief heeft de minister aangekondigd dat een garantieregeling voor participaties in KMO zal worden uitgewerkt. In januari 1996 zal de regering daarvoor de nodige decretale initiatieven nemen. Het expansiebeleid behoort hier ook toe. Recentelijk heeft de minister ervoor gezorgd dat de budgettaire ruimte voor expansiekredieten weer terug kan toenemen en heeft hij stappen gezet om op korte termijn een kleine honderd investeringsdossiers goed te keuren.

In de vernieuwing en de aanpassing zijn vorming en kennis essentieel. Daarom worden op korte termijn initiatieven genomen om de adviespremies voor KMO's te verhogen en om de vorming van bedrijfsleiders mogelijk te maken.

Ten slotte moet er iets gedaan worden aan het basisprobleem waar de onderneming mee te kampen hebben, de hoge kosten. Daarom zal de minister voorstellen formuleren om een regionale financiering te organiseren van bijzondere fiscale maatregelen. Daarbij zal de minister voorstellen om een bijzondere fiscale aftrek te voorzien voor personeelsleden van het bestaande personeel en van het nieuw aangeworven personeel.

Dit zijn de klemtonen van het beleid, zij kaderen binnen de beleidsoptie om van Vlaanderen terug een ondernemend land te maken. Alleen op die manier kan onze welvaart op termijn worden veilig gesteld. De minister roept dan ook iedereen op om aan dit vernieuwingsproces en veranderingsproces mee te werken, zodat men kan vermijden dat de trauma's die vaak het gevolg zijn van faillissement, tot een minimum beperkt worden.

6. De begroting 1996 voor economie en landbouw

a. Algemene beschouwingen

De vastleggingsmachtigingen van de expansiefondsen maken in de begroting Economie voor 1996 meer dan 60 procent uit van de beleidskredieten.

Deze vastleggingsmachtigingen werden in de periode 1991-1994 drastisch afgebouwd (van 11,7 miljard frank tot 6,3 miljard frank). De beleidsruimte die hierdoor vrijkwam, werd grotendeels aangewend voor de versnelde uitvoering van een aantal infrastructuurwerken met een belangrijke economische weerslag en de verhoging van de middelen voor het wetenschappelijk onderzoek.

In 1994 hebben deze machtigingen een kritische drempel bereikt. De beleidskredieten voor investeringssteun moeten de komende jaren terug op een peil worden gebracht dat

overeenstemt met het te verwachten investeringsritme van de bedrijven in Vlaanderen. In 1995 bedroegen deze machtigingen 7,1 miljard frank. Voor het begrotingsjaar 1996 werd een verhoging doorgevoerd tot ongeveer 7,3 miljard frank.

Nieuw is dat vanaf het begrotingsjaar 1996 de terugbetalingen van ondernemingen ingevolge faillissementen, oneigenlijk gebruik van de expansiesteun of contractuele verplichtingen kunnen worden omgezet in een bijkomende vastleggingsmachtiging. Deze terugbetalingen worden voor het begrotingsjaar globaal geraamd op ongeveer 1 miljard frank.

Voor de kleine ondernemingen zullen een aantal nieuwe initiatieven worden opgestart (garantieregeling voor risicokapitaal in KMO's en veralgemening van de Plato-projecten), waarvan de budgettaire weerslag ten laste zal worden gelegd van het FEERR-KO.

Voor het algemeen economisch beleid en het energiebeleid werden in het kader van de begroting 1996 geen ingrijpende herschikkingen doorgevoerd ten opzichte van de begroting 1995.

De vastleggingsmachtiging voor het Limburgfonds werd vastgesteld op 500 miljoen frank. Hiermee kan de Vlaamse regering haar cofinancieringsengagementen in het kader van de lopende Europese Programma's voor Limburg nakomen (Doelstelling 2 – programma en Rechar II). De pensioenwachtvergoedingen zullen eveneens via het Limburgfonds worden uitbetaald. Voor 1996 bedragen deze pensioenwachtvergoedingen 1.290 miljoen frank. De aanrekening van de pensioenwachtvergoedingen op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap loopt ten einde op 31 december 1996.

In uitvoering van de beheersovereenkomst met Gimvindus van 16 mei 1995 kent het Vlaamse Gewest vanaf het jaar 1995 tot en met 2008 aan Gimvindus jaarlijks een kapitaalsubsidie toe van 675 miljoen frank. Dit jaarlijks in te schrijven bedrag mag enkel worden aangewend voor de dekking van het liquiditeitstekort van Gimvindus, ontstaan ingevolge de verplichtingen ten aanzien van het Limburgfonds.

Het Vlaams energiebeleid zal verder worden gericht op de aanmoediging van het rationeel energiegebruik en de vermindering van de CO₂-uitstoot. De verdere uitvoering van het CO₂/REG-beleidsplan, dat op 14 juni 1994 door de Vlaamse regering werd goedgekeurd, zal worden afgestemd op de conclusies van het Vlaams energiedebat dat in de Vlaamse Raad zal plaatsvinden.

Via het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) wordt de structuurverbetering van de land- en tuinbouwbedrijven beoogd. In de loop van 1996 zal een nieuwe Vlaamse VLIF-reglementering worden ingevoerd. Voor de uitvoering van deze reglementering is in de begroting voor 1996 een beleidskrediet van 2.623,5 miljoen frank voorzien.

Het Meetjesland en de Westhoek werden door de Europese Commissie erkend als plattelandsontwikkelingsgebieden (5b). Voor de cofinanciering van de verschillende ontwikkelingsprojecten in de land- en tuinbouwsector en de complementaire communautaire initiatieven Leader (acties op platteland) en Pesca (acties ten voordele van de zeevisserijsector) werd in de begroting voor 1996 een krediet ingeschreven van 93,7 miljoen frank. Tevens wordt het niet aangewende saldo van de voorziene cofinancieringsmiddelen voor 1995 (68,7 miljoen frank) overgedragen naar het begrotingsjaar 1996.

Voor de verdere ondersteuning van de zeevisserijsector en aanverwante sectoren (aquacultuur) is een bedrag voorzien van 75 miljoen frank

b. Decreetsbepalingen

Artikel 10, § 2

Artikel 10, § 2 behelst de overdracht van het niet aangewende saldo van de voorziene cofinancieringsmiddelen voor de plattelandsontwikkelingsgebieden (5b) naar 1996.

Door de laattijdige installatie van de managements- en toezichtcomités voor de 5b-gebieden zijn de projecten slechts met vertraging kunnen opstarten. Door de verschuiving van een groot aantal projecten van 1995 naar 1996 worden eveneens de voorziene cofinancieringsmiddelen mee overgeheveld.

Artikelen 114, 115, 117, 118 en 119

Deze artikelen slaan op de begrotingen van de pararegionale die onder de bevoegdheid ressorteren van de Vlaamse minister bevoegd voor Economie en Landbouw : VLIF, Grindfonds, FEERR-MGO, FEERR-KO en Limburgfonds.

I. B. Toelichting door de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling

Decreetsbepalingen

Artikel 10 §5

Artikel 10, § 5 bepaalt dat er bijkomend bij de kredieten van de tewerkstellingsprogramma's, vanuit het programma 51.1, algemeen economisch beleid, basisallocatie 01.04, een kredietoverdracht van de saldi voor de deeltijdspremies van 1995 naar 1996 wordt overgedragen ten behoeve van het programma 52.4, werkgelegenheid, basisallocatie 01.02.

Artikel 13

Dit artikel geeft een nominatieve opsomming van de specifieke basisallocatie voor tewerkstelling waarbinnen subsidies kunnen worden toegekend binnen de perken van de voorziene kredieten.

Artikel 34

§ 1 : De schatkist wordt gemachtigd voorschotten toe te staan wanneer de derdengeldrekening Prefinanciering bij de administratie Werkgelegenheid, afdeling Europa-Werkgelegenheid uitgeput is en er nog door de bevoegde Vlaamse Comités van toezicht en/of internationale instellingen in het kader van het beroepsopleidings- of tewerkstellingsbeleid goedgekeurde projecten een prefinancieringsbehoefte hebben.

§ 2 : Hiertoe wordt een rekening voor orde geopend. Voor deze voorschotten dient een rente betaald die gelijk is aan deze die door de Vlaamse Gemeenschap van toepassing is voor kortlopend krediet bij haar kassier. Deze rente zal per

dag worden berekend en aangerekend op programma 52.40, basisallocatie 01.02.

§ 3 : De debettoestand wordt beperkt tot maximaal 500.000.000 frank.

Het betreft hier enkel de goedgekeurde projecten van derden organisaties meegefinancierd met Europese middelen die in het kader van het tewerkstellingsbeleid een prefinancieringsbehoefte hebben.

In dit verband stelt de minister vooreerst dat in haar zitting van 23 februari 1994 de Vlaamse regering besliste om een werkgroep te gelasten een voorstel inzake structurele prefinanciering uit te werken voor projecten die in het kader van het Europees Sociaal Fonds worden gefinancierd met Europese middelen.

Binnen de interkabinettenwerkgroep werd een akkoord bereikt rond een voorstel, dat ook werd goedgekeurd door de inspectie van financiën op 29 november 1994.

In artikel 46 van het ontwerp van decreet houdende tweede aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1995, dat door de Vlaamse regering op 16 mei werd goedgekeurd, wordt een voorschotregeling via een rekening voor orde ingesteld. Ook tijdens het begrotingsjaar 1996 dient deze regeling behouden.

Vervolgens gaat minister Kelchtermans dieper in op de situering en de probleemstelling.

De Vlaamse regering heeft op dit ogenblik zes verschillende operationele programma's bij de Europese Commissie lopen teneinde in de volgende jaren steun te kunnen ontvangen uit de diverse Europese structuurfondsen (ESF, EFRO en EOGFL).

Deze zes zijn :

- a. twee in het kader van doelstelling 2 (Limburg en Turnhout);
- b. één in het kader van doelstelling 3 (doelgroepenpolitiek inzake werkgelegenheid);
- c. één in het kader van doelstelling 4 (industriële mutatie);
- d. twee in het kader van doelstelling 5b (Westhoek en Meetjesland).

In al deze documenten is er een ESF-luik voorzien van respectievelijk :

- a. 468 miljoen frank voor de regio Limburg voor de periode 1994-1996;
- b. 140 miljoen frank voor de regio Turnhout voor de periode 1994-1996;
- c. 7.315 miljoen frank voor gans Vlaanderen in het kader van doelstelling 3 voor de periode 1994-1999;
- d. 915 miljoen frank voor gans Vlaanderen in het kader van doelstelling 4 voor de periode 1994-1996;
- e. 41 miljoen frank voor de regio Meetjesland voor de periode 1994-1999.

Verder heeft de Europese Commissie elf verschillende communautaire initiatieven gelanceerd. Het gaat hier onder andere over de Interreg II, Leader II, Employment Horizon-Now-Youthstart, Adapt, Urban en andere.

Voor het communautair initiatief Werkgelegenheid is er een bedrag van ongeveer 100 miljoen frank per jaar voorzien voor Vlaanderen. Voor Urban is dit ongeveer 115 miljoen frank per jaar en voor Interreg enkele miljoenen franken per jaar.

Dit betekent dat er gemiddeld ongeveer 2 miljard frank per jaar vanuit het ESF naar Vlaanderen kan komen.

Ongeveer twee-derden van dit bedrag wordt opgenomen door de institutionele promotoren (VDAB, Onderwijs, VFSIPH, CMO).

De rest van het bedrag of ongeveer 700 miljoen frank, wordt door de derden opgenomen.

De projecten die door de derden hiermee uitgevoerd worden, kaderen in het Vlaams beleid inzake beroepsopleiding en tewerkstelling. Zij leveren aldus een wezenlijke bijdrage in het Vlaamse beleid ter bestrijding van de werkloosheid en de bevordering van de werkgelegenheid.

De promotoren van de goedgekeurde projecten moeten echter constant zorgen voor prefinanciering van deze projecten en dit omwille van het door het ESF gehanteerde betalingsstelsel.

Van zodra een goedgekeurd project is opgestart en de nodige bewijzen van Vlaamse cofinanciering kan voorleggen, bestaat het recht op een eerste voorschot van 50 procent. Van zodra de helft van dit voorschot is opgebruikt en er een overeenstemmende vooruitgang is in het project, kan een tweede voorschot van 30 procent worden opgevraagd.

Het saldo van 20 procent kan echter slechts worden uitbetaald na verificatie van de saldoaanvraag. Deze verificatie slaat zowel op de gerealiseerde inhoud als op betaalde facturen.

Het hierboven uiteengezette scenario kan door de verantwoordelijke Vlaamse administratie, met name de afdeling Europa-Werkgelegenheid (AEW) van de administratie Werkgelegenheid, slechts gevolgd worden voor zover de Europese middelen op de betrokken derdengeldrekening zijn gestort.

Deze stortingen verlopen volgens het hierboven uitgelegde stelsel, dit wil zeggen een eerste voorschot van het eerste begrotingsjaar na goedkeuring van een programma, het tweede voorschot kan aangevraagd worden nadat de helft van het eerste is opgebruikt, het saldo na inhoudelijke en financiële verificatie van globale jaarsaldo's voor de hele regio of voor Vlaanderen, naargelang de doelstelling of het initiatief.

Uit de ervaringen van het verleden blijkt dat de stortingen voor het eerste voorschot vrij vlot verlopen.

De stortingen van het tweede voorschot kwamen echter telkens laattijdig en vaak zelfs niet vroeger dan het ogenblik waarop in Vlaanderen reeds dossiers werden gesaldeerd.

Onder die voorwaarden is dan ook zelden een tweede voorschot aan de promotoren uitbetaald.

Op de saldering van een project zit telkens een minimale tijdsspanne van twaalf maanden en dit omwille van de reglementering.

Een promotor moet zijn saldo bij AEW indienen binnen de drie maanden na het einde van het project. In 95 procent van de dossiers is dit einde maart na het jaar X waarin het project doorging, dus maart van het jaar X+1.

Dit moet gebeuren op basis van betaalde facturen. ESZ dient voor einde juni van het jaar X+1 het globale saldo in bij de Europese diensten. Dit zowel schriftelijk als via het geïnformatiseerde systeem.

De Europese diensten onderzoeken de Vlaamse saldo-aanvraag, vragen eventueel bijkomende inlichtingen en geven daarna de opdracht tot uitbetaling van het saldo van het jaar X. Deze storting komt slechts in een minderheid van de gevallen op de derdengeldrekening toe voor eind november van het jaar X+1.

Na ontvangst van de middelen gaat AEW onmiddellijk over tot uitbetaling van de saldo's van het jaar X. Het is ten vroegste einde december van het jaar X+1 dat een promotor zijn, op reeds betaalde facturen gebaseerde, saldo van het jaar X ontvangt.

Dit saldo bedraagt 20 of 50 percent van het ESF-subsidiebedrag, naargelang er tijdig tweede voorschotten beschikbaar waren of niet.

Op basis van de bedragen die in de nu opstartende planperiode voor Vlaanderen zijn voorzien betekent dit toch dat de promotoren jaarlijks tussen de 150 en de 375 miljoen frank moeten prefinancieren in saldofase.

Hierbij komt nog dat, ondanks de vrij vlotte doorstorting van de eerste voorschotten, zij gewoonlijk toch ook twee tot drie maanden dit eerste voorschot moeten prefinancieren. Ook hier gaat het dus om een bedrag van ongeveer 375 miljoen frank.

De promotoren proberen dit euvel te overbruggen met leningen bij banken en andere kredietinstellingen. De intresten van deze leningen zijn evenwel voor de Europese Commissie geen subsidiabele kosten.

Dit betekent dat de promotoren telkens zelf voor deze interestlasten moeten instaan. Dit is ondraaglijk geworden voor de vele derden, die aldus in financiële moeilijkheden raken. Daardoor zouden zij hun projecten moeten stilleggen en zouden zij dus moeten afhaken inzake hun bijdrage in de strijd tegen de werkloosheid.

Dit afhaken van promotoren is ontoelaatbaar gezien de wezenlijke bijdrage die zij geven in deze strijd, via hun deelname in programma's zoals WeerWerk, Gesco, sociale economie, sociale werkplaatsen, en andere.

De Vlaamse promotoren die een zeer sterke bijdrage leveren tot de realisatie Vlaamse beroepsopleidings- en tewerkstellingsbeleid, moeten constant vele miljoenen BEF. prefinancieren teneinde hun projecten te kunnen realiseren.

Deze reeds enkele jaren aanslepende problematiek heeft nu voor gevolg dat voor vele promotoren het zeer moeilijk tot ondoenbaar wordt om hun projecten draaiende te houden.

Het totale te prefinancieren bedrag kan op jaarbasis op 500 miljoen frank begroot worden.

Ten slotte wordt naar aanleiding van een opmerking van het Rekenhof in §1 toegevoegd dat deze voorschottenregelen alleen aan private promotoren worden verleend.

Begrotingstabel**PROGRAMMA 51.8**

Deze basisallocatie voorziet in een bedrag van 800 miljoen frank voor tewerkstellingsbeleid via een bepaling in het programmadecreet (recuperatie van de destijds ten onrechte toegekende Beaulieu-gelden).

Het betreft een heraanwending van activa, namelijk via de terugbetaling van activa onterecht verleend in het kader van de economische wetgeving ten bedrage van 1 miljard frank. Het resterend bedrag van 200 miljoen frank is bestemd voor technologische beleid : onderzoek en ontwikkeling.

PROGRAMMA 52.4

De verschillen van de respectievelijke basisallocaties kan als volgt worden verklaard :

Basisallocatie 01.02 : het betreft de kredieten van de tewerkstellingsprogramma's na toepassing van de groeicoëfficiënt, desindexatie en structurele verhoging door middel van politieke arbitrage : ter bevordering van langdurig laaggeschoolde werklozen. Bijkomend zal er vanuit het programma 51.1, basisallocatie 01.04, een saldi-overdracht van 1995 naar 1996 ten bedrage van ongeveer 1,7 miljard frank gebeuren op deze post ;

basisallocatie 12.01 : compensatie ;

basisallocatie 12.21 : kredietdaling door de beëindiging en het aflopend karakter van de middelen van de vorige werkgelegenheidsconferentie ;

basisallocatie 41.01 : groeicoëfficiënt (beheerscontract VDAB) en desindexatie ;

basisallocatie 41.02 : groeicoëfficiënt (beheerscontract VDAB) en desindexatie ;

basisallocatie 43.01 : daling naar het oorspronkelijke niveau (het bedrag voor 1995 wordt verklaard door een eenmalige overheveling in de eerste en tweede aanpassing van de begroting 1995) ;

basisallocatie 61.01 : groeicoëfficiënt (beheerscontract VDAB) en desindexatie.

VDAB-begroting 1996

De begroting voor arbeidsbemiddeling bedraagt in 1996 60,9 miljoen fr. minder dan in 1995. Deze vermindering is voornamelijk te wijten aan het wegvallen van een ontvangst van het Rondetafelfonds van 28,4 miljoen fr. en van de vermindering van het begrotingsresultaat van vorige dienstjaren met 28,7 miljoen fr.

Aan de uitgavenzijde leidt dit tot een vermindering van de uitgaven voor de werkwinkels met 34,7 miljoen fr. en van kleinere besparingen op alle andere posten.

De begroting voor administratie ligt 177,8 miljoen fr. lager dan in 1995 en dit ingevolge het gebruiken van het begrotingsresultaat van 1994 voor het aanzuiveren van het tekort op de Beroepsopleiding van 1994 en ingevolge het wegvallen van de ontvangst van de lening T-interim, die in 1995 wordt aangegaan om de meerkost van het in 1995 in voege getreden statuut te helpen overbruggen. Aan de uitgavenzijde betekent

dit dat vooral de personeelsuitgaven en ook de verbruikskosten en vermogensuitgaven dienden verminderd te worden.

Opmerkingen van het Rekenhof

Ingevolge de opmerking van het Rekenhof (zie Stuk 17 (1995-1996) – Nr. 1, p. 42) wordt het bedrag van de toelage werkingskosten administratie in de begroting 1996 van de VDAB aangepast aan het bedrag in de administratieve begroting, namelijk 731.100.000 frank (programma 52.1, basisallocatie 41.01).

II. ALGEMENE BESPREKING

Algemeen

De heer Herman Candries is van oordeel dat de 0,8 percent bedrijven die in faling gaan, een vlottend deel van onze economie vormen dat in de toekomst nog zal toenemen en dat gepaard gaat met veranderingen van jobs en activiteiten. De balans moet echter in evenwicht blijven of zelfs groeien : het oude moet vervangen worden door het nieuwe. Daarom moet een politiek worden ontwikkeld van grotere flexibiliteit, met ondersteuning van start-ups, innovatie, diversificatie, onderzoek en ontwikkeling.

Minister Eric Van Rompuy is het eens met de bekommernis van de heer Herman Candries en is ten zeerste verontrust over het feit dat nu vooral zes tot acht jaar oude ondernemingen failliet gaan en niet meer zozeer de startende ondernemingen, zoals vroeger. Voor de economische vernieuwing denkt de minister ook aan een verhoging van de zachte steun : design en promotie in de meubelindustrie bijvoorbeeld.

De heer Chris Vandenbroeke vindt het goed dat de minister een diagnose stelt met structurele en conjuncturele elementen, maar vraagt zich af wat de Vlaamse regering eraan zal doen of kunnen doen. Enerzijds is hoge technologie vereist voor de toekomst van onze economie, maar anderzijds worden de middelen van de universiteiten en het wetenschapsbeleid verminderd zodat te weinig investeringen kunnen gebeuren in die hoge technologie. De afbouw van de oude structuren gaat zeer snel, maar de input van de hoge technologie verloopt veel trager.

De heer Didier Ramoudt merkt op dat de minister in zijn inleiding wel een diagnose heeft gesteld, maar geen remedies heeft aangereikt. We zitten nog steeds gewrongen tussen de Vlaamse en de Belgische bevoegdheden. Loonkoststructuren en indexbindingen zijn nog steeds federaal.

De heer Didier Ramoudt waarschuwt voor de verslechtering van de financiële draagkracht van de ondernemingen. Hun reserves slinken. Ze moeten steeds meer hulp inroepen van de banken, maar die hebben onvoldoende vertrouwen in de ondernemingen om geld toe te schieten. De orderboeken van de ondernemingen staan vol, maar door de houding van de banken beschikken ze niet over voldoende financiële middelen. De dupe hiervan zijn in de eerste plaats de werknemers en vervolgens de overheid, via de sociale zekerheidsmechanismen. Hoe kan men de financiële draagkracht van de ondernemingen verbeteren door het vertrouwen van de banken te herstellen ?

De heer Didier Ramoudt stelt vast dat de binnenlandse consumptie daalt. Volgens de beleidsbrief van minister-president Van den Brande moeten onze bedrijven zich blijven inspannen om kwaliteitsprodukten af te leveren. In een con-

sumptiemaatschappij kopen de mensen echter vooral goedkope producten en geen kwaliteitsproducten. De binnenlandse consumptie moet eerst worden aangezwengeld om zo de gehele economie te doen draaien.

De heer Jos Stassen vindt de economische analyse van de minister vrij pervers. Enerzijds blijken België en Vlaanderen verzadigd te zijn van geld, zoals uit de inschrijvingen op de recente staatslening mag worden geconcludeerd, anderzijds nemen faillissementen en werkloosheid toe.

De bedrijfswinsten liggen dus lager dan de opbrengst van de staatslening. In welke mate spelen de overheidsmaatregelen hierop in ?

Minister Eric Van Rompuy antwoordt hierop dat er in het kader van een markteconomie rendabele projecten moeten zijn en dat is nu niet genoeg het geval. Ook de ondernemingen zelf hebben trouwens een spaaroverschot dat in totaal kan worden geschat op 38 miljard frank. Bovendien zijn heel wat beleidsinstrumenten, zoals de fiscaliteit, de vennootschapswetgeving enzovoort, nog federaal gebleven.

De heer Emiel Verrijken merkt op dat de kleine spaarders niet aan de beurs deelnemen. Hun geld gaat naar de staatsleningen via de Belgische instellingen, staatsbanken en verzekeringsmaatschappijen, die hiertoe verplicht zijn. Op dit monetair-fiscale vlak kan Vlaanderen niets ondernemen. De financiële politiek is tegen Vlaanderen gericht. Zo financiert het Gemeentekrediet van België bijvoorbeeld de Belgische staat in plaats van de Vlaamse gemeenten.

De heer Emiel Verrijken wijst erop dat de Vlaamse spaarders de beste spaarders ter wereld zijn. Een volk dat veel spaart en veel uitvoert, heeft ongetwijfeld kansen. Vlaanderen heeft bovendien een havencultuur, die mondiaal gericht is. Daardoor kan Vlaanderen ook nooit failliet gaan. De Vlaamse economie heeft haar succes voor 95 percent te danken aan de geografische ligging, voor 5 percent aan de werkkijver van de Vlamingen en ook wel een beetje aan de soepele houding tegenover milieuvervuiling. Vlaanderen draagt echter de negatieve houding van Brussel en Wallonië met zich mee. Dat is nog gebleken toen de Boelwerf de kans kreeg om duikboten te bouwen voor Taiwan, wat is tegengewerkt door uiterst links op Belgisch niveau. Het doel van de Vlaamse economie moet dan ook zijn volledig los te komen van het Belgische keurslijf.

Minister Eric Van Rompuy heeft er zijn twijfels over dat een onafhankelijk Vlaanderen het automatisch beter zou doen dan België. Hij wijst erop dat men dan ook de overname van de staatsschuld en de splitsing van de Belgische frank in rekening zal moeten brengen.

De heer Carlos Lisabeth vraagt zich af waarom de kredieten voor algemeen economisch beleid en voor economische expansiesteun niet dezelfde zijn in de algemene uitgavenbegroting als in de beleidsbrieven.

Minister Eric Van Rompuy erkent inderdaad dat de cijfers van de begroting en die van de beleidsbrieven niet dezelfde zijn omdat ze ook niet dezelfde lading dekken : de cijfers van de begroting zijn brutocijfers, die van de beleidsbrieven netto-cijfers. Men moet ook steeds een onderscheid maken tussen de beleidskredieten (in de beleidsbrieven) en de betalingskredieten (in de begroting).

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey pleit voor een coherent beleid in verband met de doelstellingengebieden. De verschillende voorstellen moeten meer efficiënt op elkaar worden afgestemd. De resultaten van de investeringen in zulke gebie-

den zijn weliswaar bevredigend, maar laten vaak zeer lang op zich wachten, omdat in het begin teveel tijd verloren gaat. Men moet zich ook eens bezinnen over het morning-after-effect : wat gebeurt er als het gebied ophoudt een doelstellingengebied te zijn of als het naast een doelstellingengebied ligt zonder er zelf een te zijn ?

De heer Robert Voorhamme begrijpt dat door de teloorgang van sommige economische activiteiten een verschuiving optreedt in de types van ondernemingen. Hij ergert zich wel aan het feit dat ondernemingen die gezond zijn, zoals Union Minière, drastische herstructureringen moeten ondergaan omdat de aandeelhouders financiële doelstellingen hebben op het niveau van de groep waartoe de onderneming behoort. Mag Vlaanderen een zo hoog ontwikkelde en constant in vernieuwing zijnde industrietaak als de non-ferronijverheid zomaar laten manipuleren omwille van externe factoren ?

Minister Eric Van Rompuy vindt de opmerking van de heer Robert Voorhamme deels terecht, maar wijst erop dat ook bedrijven in andere groepen, zoals Agfa-Gevaert en Mercedes, blootstaan aan druk van hogerop. De rendabiliteitsdoelstellingen worden immers gelegd op het niveau van de groep en niet van het bedrijf. Ook Union Minière moet zich aanpassen aan de mondiale economie. Het bedrijf voert momenteel een enorm investeringsprogramma door, naast een delokalisering van de arbeidskost, waardoor de rendabiliteitsvereiste op 15 percent komt te liggen. Dat maakt deel uit van het economische veranderingsproces.

De heer Didier Ramoudt vreest dat de strategie van de groepen nefaste gevolgen heeft voor Vlaanderen. Men moet dus zeer voorzichtig zijn met steun aan buitenlandse groepen en meer aandacht besteden aan de kleine en middelgrote ondernemingen, die niet naar het buitenland verhuizen en zorgen voor veel werkgelegenheid. De steun aan de grote ondernemingen moet dus deels overgeheveld worden naar de kleine ondernemingen.

De heer Eddy Schuermans maakt zich de bedenking of dit wel mogelijk is met de huidige Europese reglementering.

De heer Emiel Verrijken is ervan overtuigd dat het leerlingensysteem zoals het in grote Duitse ondernemingen wordt toegepast, het beste systeem is om lager geschoolden aan het werk te krijgen. Kleinere ondernemingen kunnen zich dat niet veroorloven en hebben eerder behoefte aan geschoold personeel.

De heer Emiel Verrijken vermeldt nog dat het pensioenstelsel in Nederland, dat gebaseerd is op reusachtige pensioenfondsen, grote investeringen in de economie toelaten, terwijl in België heel wat kapitaal verdwijnt in de staatschuld. Hieraan kan Vlaanderen echter niets veranderen.

Minister Eric Van Rompuy vindt alle ondernemingen belangrijk, de grote en de kleine, de Vlaamse en de buitenlandse, de hoogtechnologische en de traditionele. Zestig percent van de bedrijven in Vlaanderen zijn in buitenlandse handen. Dat is zeer belangrijk voor onze exportmogelijkheden. De Europeanisering en mundialisering van de economie maken de invloed van buitenlandse groepen onvermijdelijk en dat heeft zijn voor- en nadelen. Bovendien is het zo dat vele kleine en middelgrote ondernemingen die groeien, verplicht zijn zich tot buitenlands kapitaal te wenden omdat het institutionele kapitalisme in Vlaanderen nog onderontwikkeld is. Vele kleine en middelgrote ondernemingen zijn trouwens bang om de familiale controle op het bedrijf te verliezen. Tot slot wijst de minister erop dat voor de middelgrote en grote ondernemingen een grotere selectiviteit geldt bij de toekenning van

expansiesteun dan voor de kleine ondernemingen, die alzo positief worden gediscrimineerd.

Minister Eric Van Rompuy ziet een bedreiging in de lange termijnen voor het verkrijgen van milieuvergunningen. Die schrikken mogelijke investeerders vanuit het buitenland af. De gewestelijke ontwikkelingsmaatschappijen hebben alvast de opdracht gekregen hieromtrent adviezen te formuleren.

De heer Jos Stassen beklemtoont dat zijn partij weliswaar de milieuproblematiek op de politieke agenda heeft geplaatst, maar dat de bezorgdheid voor het leefmilieu niet de oorzaak is van de traagheid van de vergunningen. Daarvoor is de ingewikkeldheid van de reglementering verantwoordelijk en hieraan zou moeten worden verholpen.

De heer Jef Sleenckx vraagt hoe het staat met eventuele samenwerkingssakkoorden met de federale regering inzake het werkgelegenheidsbeleid.

De heer Jos Stassen vindt dat de cijfers in de begroting inzake werkgelegenheid slecht voorgesteld zijn om het beleid precies te kunnen volgen.

Programma 51.1 – Algemeen economisch beleid

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey suggereert dat wij in de economie niet alleen de Vlaamse instrumenten moeten gebruiken, maar dat de regering ook pleitbezorger moet zijn bij de federale overheid. Een aantal bedrijven maken een oneigenlijk gebruik van de faillissementswet, maar die wet is een federale materie. Op dit vlak moeten we actiever worden naar de federale overheid toe. Ze wijst in dit verband ook op het belang van de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid, die bij de minister vragende partij is voor de uitwerking van bepaalde beleidsopties, bijvoorbeeld naar de kleine en middelgrote ondernemingen toe, maar waarvan de middelen stagneren.

Minister Eric Van Rompuy antwoordt dat voor de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid een werkingsubsidie van 6 miljoen frank in de begroting is ingeschreven. Hij suggereert om die commissie eens te horen in de Vlaamse Raad en een debat te voeren over de mogelijkheden van de overheid om faillissementen te voorkomen. De heer Robert Voorhamme sluit zich bij die suggestie aan en stelt voor om later een hoorzitting hierover te organiseren.

Programma 51.2 – Economisch ondersteuningsbeleid

De heer Eddy Schuermans vraagt hoe het staat met de achterstand in een aantal dossiers in het kader van de economische expansiewetgeving. De uitbetaling van de steun mag immers niet te lang op zich laten wachten.

Minister Eric Van Rompuy geeft toe dat voor de kleine ondernemingen een aantal dossiers niet konden uitbetaald worden in 1995 bij gebrek aan middelen. Vanaf einde oktober 1995 werden de dossiers naar 1996 doorgeschoven. 1996 zal opnieuw een normaal jaar worden. Wat de middelgrote en grote ondernemingen betreft, antwoordt de minister dat voor het einde van 1995 nog 163 dossiers zullen afgehandeld worden.

De heer Eddy Schuermans herinnert eraan dat de cofinanciering van Europese projecten vroeger zwaar wogen in de begroting voor Economie en vraagt of er nu een betere betrokkenheid van de andere ministers is georganiseerd.

Minister Eric Van Rompuy repliceert hierop dat een grotere selectiviteit wordt doorgevoerd in de vastleggingen betreffende niet-investeringsdossiers ten laste van de expansiefondsen. Cofinancieringen gebeuren voortaan ten laste van de functionele departementen en niet meer ten laste van de expansiefondsen.

De heer Paul Deprez vindt dat in deze moeilijke tijden aandacht vereist is voor economische expansiesteun, maar stelt vast dat voor de kleine ondernemingen de kredieten dalen. Anderzijds belooft de regering nieuwe initiatieven voor de kleine en middelgrote ondernemingen, zoals de garantieregeling. Is daar wel voldoende geld voor? Zal de evolutie van de kredieten die van de vraag naar steun volgen? Voor de grote ondernemingen wordt het systeem van de bufferzones ontwikkeld. Zullen hier ook kredieten voorhanden zijn in geval dit succes heeft?

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey stelt een lichte verhoging vast van de kredieten voor het Fonds voor Economische Expansie en Regionale Reconvertie en vraagt zich af of deze stijging voldoende is om hiermee een aantal waardevolle projecten in het kader van het regionaal beleid te helpen prefincieren.

De heer Robert Voorhamme meent dat de uitbreiding van de bufferzones ons wordt opgedrongen vanop het Europees niveau en vanuit een Europese politieke visie. Eigenlijk gaat het hier niet om een Vlaams beleid, maar om een Europees beleid. Hoeveel zullen die bufferzones kosten? Wat is de Vlaamse visie op lange termijn?

De heer Johan De Roo deelt mee dat men op het terrein de indruk heeft dat de uitbreiding van de bufferzones veel om het lijf heeft en dat daarover veel misverstanden bestaan. In feite gaat het alleen om een beperkt aantal grote ondernemingen. Wat houdt de expansiewetgeving in verband met de bufferzones nu precies in?

Minister Eric Van Rompuy preciseert dat voor de kleine ondernemingen de steun van 15 percent op de aanvaarde investeringen behouden blijft, maar dat voor de middelgrote en grote ondernemingen de steun van 7,5 percent wordt verhoogd tot 15 percent, eveneens op de aanvaarde investeringen. In beide gevallen is een tewerkstellingsuitbreiding vereist. De budgettaire weerslag hiervan wordt geraamd op 150 tot 200 miljoen frank.

De heer Herman Candries is van oordeel dat investeerders niet alleen belang hechten aan overheidssteun in de vorm van geld, maar ook aan de geloofwaardigheid van het project tengevolge van het vertrouwen dat de overheid erin heeft.

Programma 51.5 – Natuurlijke rijkdommen en energie

De heer Eddy Schuermans stelt voor het rationeel energiebeleid een daling van de kredieten vast van 8,2 miljoen frank naar 4,8 miljoen frank en vraagt of deze daling zich ook in 1997 zal voortzetten.

Minister Eric Van Rompuy antwoordt dat de daling van de kredieten voor rationeel energiebeleid het gevolg is van de onvolledige benutting van de kredieten van het vorige jaar. Hij acht een debat ten gronde hierover wel nodig.

Programma 51.8 – Heraanwending van activa

De heer Didier Ramoudt vraagt wat er zal gebeuren wanneer het miljard frank vanuit de Beaulieugroep niet komt.

Het volstaat immers niet gelijk te krijgen voor de rechtbank : de veroordeelde moet het geld ook hebben.

Programma 52.1 – Beroepsopleiding

De heer Jef Sleeckx ziet een contradictie in de dalende inkomsten van de VDAB, onder meer ten gevolge van de verminderde Europese bijdrage, en het belang dat aan bijscholing en omscholing moet worden gehecht.

De heer Jef Sleeckx betreurt dat er op het terrein zo weinig gebeurt voor het deeltijds leren, dat nochtans is opgenomen in het werkgelegenheidsprotocol van 17 maart 1995. Het bedrijfsleven moet dienaangaande worden gemotiveerd.

Minister Theo Kelchtermans heeft geen kant en klare oplossing voor het probleem van de deeltijds lerenden. Afspraken met het bedrijfsleven zijn inderdaad nodig. De minister suggereert ook om eens na te denken of de 1 procent stageverplichting niet kan worden geïntroduceerd bij de Vlaamse overheid. De kostprijs zou 300 miljoen frank bedragen.

De heer Paul Deprez vraagt of de gevoelige vermindering van de ESF-middelen een absoluut gegeven is of te wijten is aan slechte projecten.

De minister legt uit dat op het Europese niveau nieuwe regels van kracht geworden zijn, vanwaar de tijdelijke inzinking van de middelen. De VDAB heeft geen kleiner deel van de koek gekregen, het is de koek zelf die kleiner geworden is. In de toekomst zullen de ESF-middelen echter opnieuw toenemen. De klemtonen ter zake liggen reeds vast voor de periode tot 1999.

De minister wijst erop dat het ESF aan projectfinanciering doet. Die gelden mogen dus nooit worden gebruikt voor de structurele werking van de VDAB.

De heer Paul Deprez stelt vast dat de opleiding in samenwerking met de ondernemingen gevoelig afneemt. Is deze vorm van opleiding minder belangrijk geworden ?

De heer Didier Ramoudt vraagt of er een band is tussen de vermindering van de ESF-gelden met 560 miljoen frank en de vermindering van de dotatie aan de provincies en gemeenten met 500 tot 600 miljoen frank.

De minister ontkent hieromtrent elk verband. De daling van de kredieten voor provincies en gemeenten is geen echte daling maar het gevolg van een te hoge raming in het verleden.

De heer Paul Deprez is niet gelukkig met zulke operaties : eerst belooft men, dan trekt men de beloften terug in wegens vergissing. Het resultaat zal zijn dat de gemeenten mensen terug laten afvloeien. Dit tast de geloofwaardigheid van de Vlaamse regering aan.

Zeevisserij-opleiding

De heer Didier Ramoudt twijfelt eraan of de VDAB over het nodige geld beschikt voor de zeevisserij-opleiding, die de VDAB heeft overgenomen van Onderwijs en die in moeilijkheden verkeert.

De heer Didier Ramoudt vraagt wie het initiatief moet nemen voor de inrichting van een zeevisserij-opleiding.

Minister Theo Kelchtermans antwoordt dat op 1 maart 1995 het Beheerscomité heeft beslist een tegemoetkoming

toe te kennen aan 3 visserijscholen sociale promotie voor het schooljaar lopende tot eind juni 1995 voor een totaal bedrag van 4.377.600 frank. Het betreft de volgende scholen : Gemeenschapsschool De Golfbreker te Knokke-Heist, Stedelijke school John Bauwens te Oostende en Vrij onderwijs Paster Pype te Oostende.

"De Golfbreker" was eerst niet akkoord met de gedane voorstellen. Vandaar werd er slechts een overeenkomst ondertekend (door ARGO) op 13 juni 1995. Inmiddels werd een factuur ontvangen en betaald van 983.930 frank. "John Bauwens" kreeg geld van de stad en had geen overeenkomst met de VDAB meer nodig. "Paster Pype" heeft geen opleidingen meer gedaan ; dus ook geen overeenkomst.

De oorspronkelijke vraag was een overname van dit OSP door de VDAB. De Beheerscomité is hier niet op ingegaan en besliste enkel tot hogervermelde subsidiëring met de eveneens hierbovenvermelde resultaten. De Golfbreker heeft nog telefonisch contact opgenomen met de vraag hoe het zat met het schooljaar 1995-1996. Hen werd meegedeeld dat ze hiervoor een nieuwe aanvraag moeten doen. Daarna heeft de VDAB hier niets meer van gehoord.

De heer Robert Voorhamme vreest dat de integratie van de zeevisserij-opleiding in de grote VDAB, waarvan bovendien het budget vermindert, wel eens het einde zou kunnen betekenen van de opleiding van en bemiddeling voor zeevisserij. Hij wijst erop dat het beheerscomité van de VDAB niet erg happig is om de zeevisserij-opleiding en -bemiddeling in de beheersovereenkomst te integreren.

De minister herinnert eraan dat het beheerscomité tot op zekere hoogte een autonomie heeft die moet worden gerespecteerd. De zeevisserij-opleiding was vroeger een vereniging zonder winstgevend doel, nauw verbonden met de Pool der Zeelieden. In 1993 beëindigen de werkgevers echter de financiering van de v.z.w. In 1994 en 1995 werd ze door de Vlaamse Gemeenschap gesubsidieerd. Naast bemiddeling en opleiding fungeert de v.z.w. echter in hoofdzaak als sociaal secretariaat en dat past niet goed in de VDAB.

Programma 52.2 – Middenstandsvorming

De heer Eddy Schuermans gaat akkoord met een stijging van de middelen van het VIZO, maar wijst erop dat de premies voor het extern bedrijfsadvies, dat niet door het VIZO wordt verstrekt, ook in de begroting zullen moeten worden opgenomen.

Minister Eric Van Rompuy verwijst het debat over het VIZO naar de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid en stelt voor het externe bedrijfsadvies de heer Eddy Schuermans gerust : doordat de terugbetalingen vanwege de bedrijven in bijkomende machtigingen omgezet worden, zal ook het decreet betreffende het extern bedrijfsadvies budgettair uitvoerbaar worden.

Programma 52.4 – Werkgelegenheid

De heer Robert Voorhamme stelt vast dat het bedrag dat in de begroting van de VDAB is ingeschreven voor de tewerkstellingsprogramma's niet overeenstemt met de cijfers van de administratieve begroting.

Minister Theo Kelchtermans verstrekt volgende verduidelijkingen.

Op basisallocatie 01.02 "Allerhande uitgaven in het kader van het tewerkstellingsbeleid" is 10.739,5 miljoen frank ingeschreven. De opsplitsing hiervan is de volgende : 6.084 miljoen frank voor het DAC, 1.007,7 miljoen frank voor het IBF, 820 miljoen frank voor de "onderwijsgesco's" en 3.307,6 miljoen frank voor de gesco's, VS, werkervaring, BKO, sociale werkplaatsen, invoegbedrijven.

In de tewerkstellingsprogramma's is er momenteel een bezetting van bijna 37.000 voltijdse betrekkingen. Omgerekend naar personen komt dit neer op meer dan 45.000 personen.

Het blijkt uit de bezetting (in voltijdse betrekkingen) in de contingentovereenkomsten met de plaatselijke besturen jaar na jaar stijgt, terwijl het aantal personen gelijk blijft of zelfs afneemt. Het aandeel voltijdse betrekkingen lijkt er dus te stijgen.

De procentuele verdeling van de contingentovereenkomsten met de plaatselijke besturen is de volgende. Er zijn 23.201,7 voltijdse betrekkingen toegekend waarvan de bezetting voor 1994 21.052,9 (91,17 %) bedraagt : 70,3 % gaat naar de gemeenten, 0,9 % naar de intercommunales, 27 % naar de OCMW's en 1,9 % naar de provinciebesturen.

De heer Jef Sleenckx vreest dat de laaggeschoolden op de arbeidsmarkt meer en meer in een hoekje worden geduwd. Hij gaat akkoord met het Vesoc-protocol van 20 september 1995, waarin het accent vooral op de economische werkgelegenheid wordt gelegd, maar stelt de vraag of de herinschakelingsprogramma's voor laaggeschoolden nog bestaan.

De minister gaat ermee akkoord dat de laaggeschoolden inderdaad de belangrijkste doelgroep van het werkgelegenheidsbeleid moeten zijn, maar dat mag geen alibi zijn om minder te doen voor de langdurig werklozen.

De heer Jef Sleenckx wijst op de federale loonkostverlagende maatregelen in de social profit sector en wenst te vernemen hoe de Vlaamse regering dit in het Vlaamse Gewest zal realiseren. Zal de Vlaamse regering druk uitoefenen bij de federale overheid ?

De minister is een groot voorstander van de social profit sector, maar wijst erop dat dit alleen voor het federale niveau is aanvaard. De Vlaamse regering heeft ter zake een aanbod gedaan, dat in het kader van het Vesoc-overleg opnieuw zal worden geformuleerd. Het surplus aan middelen zal worden toegekend aan bijkomende tewerkstelling.

De heer Jef Sleenckx herinnert eraan dat de vorige regering besloten had om de structurele tewerkstellingsprogramma's om te zetten in reguliere tewerkstelling. Wat is hieromtrent reeds gebeurd ? Kan de Vlaamse regering ter zake geen druk uitoefenen op de federale overheid ?

De minister deelt mee dat deze omzetting al is afgesproken voor wat de welzijnssector in Vlaanderen betreft.

De heer Jef Sleenckx stelt vast dat de aanmoedigingspremies voor arbeidsherverdeling niet zijn opgenomen in de begroting. Wat is de Vlaamse regering van plan ?

De minister antwoordt dat het systeem van de aanmoedigingspremies laat op gang is gekomen. Het ligt nu ter tafel op het Vesoc-overleg met de bedoeling het te verlengen. Het kredietsaldo van 1995 zal naar 1996 worden overgedragen en zal worden geaffecteerd naargelang de besluiten van het Vesoc-overleg.

De heer Eddy Schuermans informeert naar de stand van zaken betreffende de trekkingsrechten voor de financiering

van de tewerkstellingsprogramma's voor de vorige jaren. Hoever staat het met de verantwoording, de saldi, de voorshotten ?

De minister legt uit dat de trekkingsrechten federaal worden toegekend volgens een verdeelsleutel, wat niet logisch is. Ze zouden moeten worden toegekend in functie van de gerealiseerde tewerkstelling. Zo stelt het Vlaamse Gewest in 1995 36.820 mensen tewerk, maar het krijgt slechts voor 33.392 mensen trekkingsrechten. Het is zelfs zo dat het Waalse Gewest ons verwijt via dit stelsel de sociale zekerheid te omzeilen voor die 3.428 mensen. Er zijn echter besprekingen aan de gang om tot een aantal asymmetrische formules te komen, zodat een ander beleid kan worden gevoerd in Vlaanderen, Brussel en Wallonië.

De heer Eddy Schuermans betreurt dat van de vierduizend voorziene banen in het kader van het jעדwerkgarantieplan nog niet de helft ingevuld is en vraagt hoe dit komt.

De heer Paul Deprez denkt dat de aanwervingsvereisten te hoog liggen, zodat te weinig kandidaten geschikt worden bevonden.

De heer Eddy Schuermans wenst dat de betalende arbeidsbemiddeling, die de VDAB al verleent, nu ook mogelijk gemaakt zou worden voor de privé-sector. Hoe zal men de categorieën van betrekkingen bepalen die hiervoor in aanmerking komen ?

De minister antwoordt dat de uitvoeringsbesluiten inzake betalende arbeidsbemiddeling door de privé-sector in voorbereiding zijn.

De heer Didier Ramoudt is ook verbaasd over de sterke daling van de kredieten voor de werkwinkels van 70 miljoen frank naar 16 miljoen frank.

De minister geeft toe dat er zware daling van de kredieten is, die te wijten is aan het feit dat de grote investeringen voorbij zijn.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen is ervoor bevreesd dat in het systeem van de deeltijdse arbeid, die vooral vrouwen aanbelangt, de werknemer zijn statuut van werkloze verliest en daardoor ook uit de boot valt voor aanbiedingen van voltijdse betrekkingen. Ze denkt bij het begrip werklozen niet alleen aan de uitkeringsgerechtigde werklozen, maar ook aan herintreders, geschorsten enzovoort.

De heer Robert Voorhamme heeft het er moeilijk mee dat mensen die als deeltijdse gesubsidieerde contractuele aan het werk gaan, hun statuut van uitkeringsgerechtigde werkloze verliezen en zo ook geen kans meer hebben wanneer in de gemeente bijvoorbeeld een voltijdse plaats vrijkomt : de gemeente wordt voor die persoon dan immers niet meer gesubsidieerd.

De minister belooft bij de federale overheid, die ter zake bevoegd is, op de tegenstrijdigheid te zullen wijzen.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen vraagt of de omzetting van de invoegbedrijven en de sociale werkplaatsen in reguliere beschermde werkgelegenheid al is gebeurd. De huidige regeling loopt immers af op 31 december 1995.

De minister is van plan een nota neer te leggen om voor het einde van 1995 een ontwerp van decreet te kunnen indienen bij de Vlaamse Raad. Daarom is geen verlenging van de huidige regeling nodig. Er is nog wel discussie rond de omkadering.

De heer Jean-Marie Bogaert vraagt wat uitleg over het verschil tussen de werkingskredieten en de uitrustingskosten van de VDAB en naar de herkomst van het bedrag van 1,6 miljard frank.

De minister legt uit dat de werkingskredieten betrekking hebben op de personeelsuitgaven en de kantoorbenodigdheden (wat in de begroting van de VDAB onder de noemer administratie valt) en op de arbeidsbemiddeling. De uitrustingskredieten daarentegen dekken de kosten van het patrimonium, de machines, het materieel enzovoort.

De heer Jos Stassen vreest dat de Vlaamse regering de lat zeer hoog legt, namelijk een halvering van de werkloosheid tegen 1999 of met andere woorden op vier jaar tijd. Dat betekent dat in dit eerste regeringsjaar al één vierde van de doelstelling moet worden bereikt. Hij twijfelt eraan dat dit met deze begroting mogelijk is.

De minister repliceert dat de Vlaamse regering op het bereiken van die halvering geen termijn heeft gesteld, maar natuurlijk zo snel mogelijk daartoe wil komen.

De heer Herman Candries zou ter gelegenheid van het indienen van de beleidsbrief over tewerkstelling ook een inleiding willen krijgen over de wijze waarop men de werkloosheid meet.

De minister antwoordt dat er een akkoord is over de wijze van tellen met de federale overheid en de andere gewesten. De cijfers zouden dus dezelfde moeten zijn in geheel België.

De heer Robert Voorhamme stelt vast dat 1 miljard frank uitgetrokken is voor het werkgelegenheidsoverleg. Zal het budget voor dat overleg beperkt blijven tot dat miljard ? Zal dat miljard worden aangewend binnen de bevoegdheden van het werkgelegenheidsbeleid ?

De minister verduidelijkt dat dat miljard extra bij de beheersovereenkomst van de VDAB is gekomen om een status quo ten opzichte van 1995 mogelijk te maken. In 1995 waren er immers meer programma's dan kredieten. Hij kan niet garanderen dat het miljard zal worden aangewend voor tewerkstelling stricto sensu. Een werkgelegenheidsbeleid omvat trouwens ook de omgevingsinfrastructuur, opleiding en vorming, wetenschappelijk onderzoek enzovoort. De andere activiteiten van de overheid creëren eveneens werkgelegenheid : een wegeaanleg voor een bedrag van 1 miljard frank zet 700 mensen aan het werk.

Organisatieafdeling 54 – Administratie Landbouw

De heer Chris Vandenbroeke merkt op dat de omzet van de landbouw goed is voor ongeveer 2 percent van het BNP of 160 miljard frank. Daartegenover staat echter een subsidiëring vanuit Europa van 150 tot 160 miljard frank. Er is in de landbouwsector dus een manifeste ontsparing, die begint te lijken op bezigheidstherapie.

De heer Herman Candries ziet hierin een verwarring van een enge en een ruime visie op de landbouw. Rond de landbouw zijn immers nog veel andere activiteiten gesitueerd, zoals bijvoorbeeld de veredeling van de gewassen. Men moet voorzichtig omspringen met definities.

De heer Chris Vandenbroeke antwoordt hierop dat zulke ruime visie geldt voor alle sectoren van de economie en verlangt hierover alleen maar een debat te openen. Waarop moet het beleid zich oriënteren ? Is het niet beter aan veredeling van gewassen te doen dan aan louter subsidiëring ?

De heer Jos Stassen gaat niet akkoord met het standpunt van de heer Chris Vandenbroeke inzake de landbouw. Hij acht een grondig debat wel nodig, maar dan over het geheel van de landbouw en de aanverwante sectoren.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey vindt dat over landbouw een sereen debat nodig is op basis van documenten en een dossier. De subsidies kunnen niet zomaar worden afgeschaft en vervangen door inkomenssteun. De investeringen in de landbouwsector zijn immers zeer belangrijk voor aanverwante sectoren stroomop- en stroomafwaarts.

Minister Eric Van Rompuy gaat niet akkoord met de heer Chris Vandenbroeke. De landbouwsector in de ruime zin van het woord vertegenwoordigt 7 tot 8 percent van het BNP. Het subsidiebedrag van 150 tot 160 miljard frank is de minister totaal onbekend. In Vlaanderen wordt voor 6 miljard frank inkomenssteun en voor 2,6 miljard frank investeringssteun toegekend. Ook in de Verenigde Staten van Amerika en in Japan wordt de landbouw gesubsidieerd, maar dan vooral door middel van inkomenssteun. De landbouwsector is geen normale sector, tengevolge van de invloed van het klimaat en de zeer geringe elasticiteit (men moet nu eenmaal eten). Toch is in de Europese begroting het aandeel van het landbouwbeleid gezakt van 66 percent in het begin van de jaren 1980 tot 47 percent in 1995. De filosofie van de GATT houdt een vermindering in van de prijssubsidiëring en een verhoging van de inkomenssteun.

De heer Paul Deprez ziet de overheveling van de kredieten voor zeevisserij en aquacultuur gepaard gaan met een forse vermindering van 342 miljoen frank naar 75 miljoen frank en vraagt naar de motivering hiervan.

De minister verduidelijkt dat in 1995 vooral beëindigingspremies werden uitbetaald om de visserijvloot af te bouwen. Dat is in 1996 niet meer het geval, zodat de kredieten dalen.

De heer Paul Deprez meent dat de crisis van de land- en tuinbouwsector noopt tot een stevige promotie en marketing, maar vreest dat de lichte stijging van de desbetreffende kredieten van 497 miljoen frank naar 505 miljoen frank onvoldoende zal zijn om aan deze behoefte tegemoet te komen.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey benadrukt dat het behoud van een eigen Vlaamse landbouw mogelijk is geweest doordat het wetenschappelijk onderzoek van wereldniveau is. Daarom is het verontrustend dat het Fruitteeltcentrum in Rillaar, dat het resultaat is van een samenwerking tussen privé-sector, universiteiten, provincie, beroepsorganisaties enzovoort, dreigt verloren te gaan. Het onderzoekscentrum in Gent daarentegen ressorteert nog steeds onder de federale overheid.

De minister is het er met mevrouw Trees Merckx-Van Goey over eens dat teveel van het wetenschappelijk onderzoek op federaal vlak is gebleven.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey is van mening dat de eindelijk opgerichte Vlaamse Land- en Tuinbouwraad zich niet mag afzonderen, maar voldoende banden met andere raden moet kunnen aanknopen en bovendien advies moet kunnen verlenen over de landbouwstructuren. Over welke middelen zal de raad kunnen beschikken ? Welke zullen zijn publikaties zijn ? Waar zal hij vergaderen ?

De minister wenst de opdrachten van de Vlaamse Land- en Tuinbouwraad te beperken tot de economische aspecten en dus niet de milieu-aspecten bijvoorbeeld. De werking van de raad zal worden gefinancierd vanuit de gewone werkingsmid-

delen van het departement. De raad zal ook gebruik maken van vergaderzalen op het ministerie.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey pleit voor overbruggings- of seizoenskredieten ten behoeve van de tuinbouwsector, die met zware liquiditeitsproblemen worstelt.

De minister deelt mee dat men aan de overbruggings- of seizoenskredieten aan het werken is. Het gesprek met de Europese Commissie hierover was zeer positief. Het dossier ligt momenteel bij de inspectie van financiën.

VDAB

De heer Robert Voorhamme ziet een tegenstelling tussen de inkrimping van het VDAB-budget en de prioriteit die aan de bestrijding van de werkloosheid wordt gegeven. Inzake arbeidsbemiddeling is het budget voor de moeilijk te plaatsen werklozen gehalveerd, de subregionale comités, die nu al klagen over de schrale ondersteuning, moeten het met een derde minder stellen, de jobclubs en werkwinkels gaan van 78 miljoen frank naar 10 miljoen frank. Inzake beroepsopleiding dalen de kredieten voor de sociale prestaties, voor de contractkosten en voor de langdurige en laaggeschoolde werklozen.

Minister Theo Kelchtermans antwoordt dat de beheersovereenkomst met de VDAB niet onmiddellijk opnieuw zal worden genegotieerd. De inkomsten vanuit de Europese Unie zijn uit de beheersovereenkomst gehaald, omdat de Vlaamse regering niet kan garanderen dat eventuele dalingen in die inkomsten door een verhoging van de dotatie zullen opgevangen worden. De Europese inkomsten van de VDAB zijn in 1994 drastisch gedaald, maar ten opzichte van 1995 is er geen daling. Het is alleszins niet zo dat de Vlaamse Gemeenschap minder geld stopt in de VDAB.

De heer Eddy Schuermans vindt dat het debat over de VDAB niet mag worden herleid tot een financieringskwestie. Ook het rendement en de efficiëntie moeten worden bekeken, aan de hand waarvan de middelen in de beheersovereenkomst moeten worden berekend.

De heer Robert Voorhamme is het niet eens met de heer Eddy Schuermans. Hij denkt dat men niet zo kritisch zou staan ten opzichte van de VDAB wanneer die een onderdeel zou zijn van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Zelfs als de doelmatigheid bij de VDAB verbetert, zou men nog meer moeten doen voor de werkgelegenheid.

De heer Jos Stassen sluit zich aan bij de heer Eddy Schuermans, maar acht meer middelen voor de VDAB toch nodig gezien de prioriteit die aan het werkgelegenheidsbeleid wordt geschonken.

De heer Eddy Schuermans verduidelijkt dat de VDAB een beheersovereenkomst heeft afgesloten met doelstellingen en middelen. Hij ziet in deze begroting geen hold up op de VDAB, wel de uitvoering van de beheersovereenkomst.

De heer Robert Voorhamme repliceert hierop dat de onderhandelingen niet evenwichtig zijn verlopen.

De minister treedt de heer Eddy Schuermans bij : de begroting wijkt niet af van de beheersovereenkomst. Ook een groot deel van de ESF-gelden valt trouwens weg.

De heer Paul Deprez vraagt of de beheersovereenkomst bepalingen bevat in verband met de ESF-gelden en of de evolutie van de ESF-gelden een invloed heeft op de dotatie aan de VDAB.

De heer Jef Sleenckx vindt de doorstromingsratio van 60 percent die in de beheersovereenkomst met de VDAB staat ingeschreven, onrealistisch en vraagt of hieraan iets kan worden verholpen.

De minister bevestigt dat de doorstromingsratio van 60 percent in de beheersovereenkomst is opgenomen en dat die ook *grosso modo* wordt gehaald.

De heer Eddy Schuermans vraagt of de doorlichting van de VDAB, die reeds vaak is aangekondigd, effectief zal gebeuren.

De minister verklaart dat bij de VDAB momenteel een doelmatigheidsanalyse bezig is. Hieruit zullen een aantal verbeteringspunten voortvloeien, die volgende maand ter sprake komen in de raad van beheer.

De heer Jos Stassen vraagt of de werkingskosten van de VDAB niet te laag zijn, gezien de enorme vertraging bij het afleveren van statistieken in verband met de werkloosheid.

De minister vermeldt dat er bij de VDAB opstartproblemen waren met de nieuwe informatica en dat daardoor vertraging is opgetreden in de levering van de werkloosheidscijfers, die als dusdanig niet worden betwist.

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

A. DECREETSBEPALINGEN

Artikel 13

Artikel 13 wordt, wat de programma's 51.10, 51.50 en 54.10 betreft, aangenomen met acht stemmen tegen twee bij twee onthoudingen en, wat programma 52.40 betreft, aangenomen met acht stemmen tegen drie.

Artikel 29

Artikel 29 wordt aangenomen met acht stemmen tegen twee bij twee onthoudingen.

Artikel 34

Op artikel 34 is, ingevolge een opmerking van het Rekenhof, een technisch amendement van de Vlaamse regering (zie Stuk 15 (BZ 1995) – Nr. 2) om in § 1 na de woorden "toe te staan" de woorden "aan private promotoren" in te voegen.

Het amendement wordt aangenomen met zeven stemmen tegen één bij twee onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel wordt aangenomen met zeven stemmen tegen één bij twee onthoudingen.

Artikel 80

Artikel 80 wordt aangenomen met acht stemmen tegen twee bij twee onthoudingen.

Artikel 112

Artikel 112 wordt aangenomen met acht stemmen tegen twee bij twee onthoudingen.

Artikel 114

Artikel 114 wordt aangenomen met acht stemmen tegen twee bij twee onthoudingen.

Artikel 115

Artikel 115 wordt aangenomen met acht stemmen tegen twee bij twee onthoudingen.

Artikel 117

Op artikel 117 zijn twee amendementen van de Vlaamse regering (zie Stuk 15 (BZ 1995) – Nr. 2), enerzijds om in het tweede lid de begroting voor ontvangsten en uitgaven van 6,75 miljard frank te verhogen tot 7,315 miljard frank, anderzijds om in het vierde lid de vastleggingsmachtigingen van 4 miljard frank te verhogen tot 4,565 miljard frank.

De amendementen worden aangenomen met acht stemmen tegen twee bij twee onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel wordt aangenomen met acht stemmen tegen twee bij twee onthoudingen.

Artikel 118

Artikel 118 wordt aangenomen met acht stemmen tegen twee bij twee onthoudingen.

Artikel 119

Artikel 119 wordt aangenomen met acht stemmen tegen twee bij twee onthoudingen.

B. TABEL

AFDELING I

Programma 51.10

De kredieten voor programma 51.10 worden aangenomen met acht stemmen tegen twee bij twee onthoudingen.

Programma 51.20

Bij programma 51.20 is een amendement van de Vlaamse regering (zie Stuk 15 (BZ 1995) – Nr. 2) om de niet-gesplitste kredieten van 9.054,4 miljoen frank te verhogen tot 9.619,4 miljoen frank.

Het amendement wordt aangenomen met acht stemmen tegen twee bij twee onthoudingen.

De aldus geamendeerde kredieten voor programma 51.20 worden aangenomen met acht stemmen tegen twee bij twee onthoudingen.

Programma 51.50

De kredieten voor programma 51.50 worden aangenomen met acht stemmen tegen twee bij twee onthoudingen.

Programma 51.80

De kredieten voor programma 51.80 worden aangenomen met acht stemmen tegen drie.

Programma 52.40

De kredieten voor programma 52.40 worden aangenomen met acht stemmen tegen drie.

Programma 54.10

De kredieten voor programma 54.10 worden aangenomen met acht stemmen tegen twee bij twee onthoudingen.

AFDELING V

Fonds Film in Vlaanderen

De begroting van het Fonds Film in Vlaanderen wordt aangenomen met acht stemmen tegen twee bij twee onthoudingen.

Vlaams Landbouwinvesteringsfonds

De begroting van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds wordt aangenomen met acht stemmen tegen twee bij twee onthoudingen.

Grindfonds

De begroting van het Grindfonds wordt aangenomen met acht stemmen tegen twee bij twee onthoudingen.

Fonds voor de Economische Expansie
en de Regionale Reconversie –
Middelgrote en Grote Ondernemingen

Bij de begroting van het Fonds voor de Economische Expansie en de Regionale Reconversie – Middelgrote en Grote Ondernemingen is een amendement van de Vlaamse regering (zie Stuk 15 (BZ 1995) – Nr. 2) om de begroting te vervangen door een andere.

Het amendement wordt aangenomen met acht stemmen tegen twee bij twee onthoudingen.

De aldus geamendeerde begroting wordt aangenomen met acht stemmen tegen twee bij twee onthoudingen.

Fonds voor de Economische Expansie en
de Regionale Reconversie –
Kleine Ondernemingen

De begroting van het Fonds voor de Economische Expansie en de Regionale Reconversie – Kleine Ondernemingen wordt aangenomen met acht stemmen tegen twee bij twee onthoudingen.

Limburgfonds

De begroting van het Limburgfonds wordt aangenomen met acht stemmen tegen twee bij twee onthoudingen.

IV. INDICATIEVE EINDSTEMMING EN CONFORMITEITSMOTIE

Het aldus geamendeerde geheel van de aan de Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden toegewezen bepalingen van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1996 wordt bij indicatieve stemming aangenomen, wat de bevoegdheden van minister Theo Kelchtermans betreft, met acht stemmen tegen drie en, wat de bevoegdheden van minister Eric Van Rompuy betreft, met acht stemmen tegen twee bij twee onthoudingen.

De administratieve begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1996, met inbegrip van de reeds ingediende wijzigingen, wordt, wat het aan de Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden toegewezen gedeelte betreft, bij indicatieve stemming in overeenstemming verklaard met de inhoud en de doelstellingen van het door de commissie aangenomen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1996, wat de bevoegdheden van minister Theo Kelchtermans betreft, met acht stemmen tegen drie en, wat de bevoegdheden van minister Eric Van Rompuy betreft, met acht stemmen tegen twee bij twee onthoudingen.

De verslaggevers,

Paul DEPREZ
Eddy SCHUERMANS

De voorzitter,

Robert VOORHAMME

TOERISME

De Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden besprak de materie 'toerisme' in samenhang met de beleidsbrief "Toerisme Vlaanderen. Onze rijke verscheidenheid tenvolle erkennen door produktdifferentiatie en een geïntegreerd beleid." (Stuk 160 (1995-1996) – Nr.1)

I. INLEIDING DOOR DE HEER LUC VAN DEN BRANDE, MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING

1. De begroting van het Vlaams Commissariaat Generaal voor Toerisme (VCGT)

Met de bespreking van de begroting van het V.C.G.T. in de commissie werkgelegenheid en economische aangelegenheden, wordt het belang van het toerisme als economische groeisector tenvolle erkend.

Om haar opdracht te realiseren worden op de begroting 1996 van het V.C.G.T. volgende middelen ingeschreven :

– Tussenkomst van de Vlaamse Gemeenschap :

- exploitatie : 499 miljoen frank (+ 63,2 miljoen frank t.o.v. 1995)

- vastleggingen : 343,6 miljoen frank (+ 44,4 miljoen frank t.o.v. 1995)

- ordonnancerings : 299,6 miljoen frank

– Eigen inkomsten : 119,2 miljoen frank.

De verhoging van de tussenkomst van de Vlaamse Gemeenschap aan het V.C.G.T. kan als volgt verantwoord worden :

1. Een permanente opvolging van de markttenzen is een dwingende noodzaak om de concurrentiepositie van het toerisme te handhaven. Daartoe werd in opdracht van het V.C.G.T. een toeristisch marketingplan (T.M.P.) ontwikkeld. Voor de uitvoering ervan werd in de begroting 1995 een bedrag van 40 miljoen frank in meer opgenomen, als subsidie vanwege economische zaken. In de ontwerp-begroting 1996 wordt voor de implementatie van het T.M.P. 60 miljoen frank in meer voorzien.

2. Onder de vastleggingsmachtigingen voor investeringsuitgaven wordt 40 miljoen frank integraal gereserveerd voor de uitvoering van infrastructuurwerken voor de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde te Antwerpen (KMDA). Voor het overige werd binnen de investeringsuitgaven een groter budget uitgetrokken voor de modernisering van de terreinen voor openluchtrecreatieve verblijven (campingsector) in het kader van de nieuwe reglementering desbetreffend.

Een analyse van de begroting van het V.C.G.T. zal ook illustreren dat de instelling er in geslaagd is om haar eigen inkomsten gevoelig te verhogen, ondermeer door het optimaliseren van haar eigen patrimoniumbeheer en door een hechtere samenwerking met de private sector. In de begroting 1996 wordt 20 % van de middelen gerealiseerd uit eigen inkomsten.

2. Toelichting bij de beleidsbrief Toerisme Vlaanderen :

"Onze rijke verscheidenheid tenvolle erkennen door produktdifferentiatie en een geïntegreerd beleid."

Toerisme is in Vlaanderen een belangrijke economische activiteit geworden. Toerisme genereert steeds meer inkomsten en zorgt voor tewerkstelling.

Inkomend, uitgaand en binnenlands toerisme dragen elk op hun eigen manier bij tot de verdere ontplooiing van Vlaanderen. Het komt erop aan de Vlaamse bevolking en gasten een interessant, professioneel en veilig aanbod te bieden. Alleen op die manier kan toerisme een reële toegevoegde waarde zijn voor onze groei.

Deze potentiële groei dient evenwel gekoppeld te worden aan duidelijke randvoorwaarden, waarbij de nadruk wordt gelegd op duurzaam kwaliteitstoerisme dat principieel toegankelijk moet zijn voor iedereen.

Op het vlak van tewerkstelling vertegenwoordigt de toeristische sector in Vlaanderen naar schatting meer dan 100.000 gestandaardiseerde banen. Het belang van toerisme als schepper van werkgelegenheid situeert zich niet alleen op het vlak van het aantal banen, maar tevens in de structuur van de werkgelegenheid. De toeristische sector biedt relatief veel jobs aan kwetsbare beroepscategoriën zoals lager geschoolden, vrouwen en jongeren.

In de werkgelegenheidsconferentie komen het belang en de mogelijkheden van de toeristische sector aan de orde. De toeristische sector is bijzonder arbeidsintensief en heeft nog een belangrijk werkgelegenheidspotentieel.

In het kader van deze werkgelegenheidsconferentie wenst hij in overleg met het VCGT de gemeentelijke, streekgebonden (ter invulling van de strategische streekplatforms) en provinciale promotietaken nog meer te ondersteunen.

Door de snelle evolutie van de markt en omwille van een betere bescherming van de consument dringt een nieuwe regelgeving voor de reisbureau's zich op. Daarom bereidt de minister-president momenteel een ontwerp van decreet voor dat spoedig bij het Vlaams parlement zal worden neergelegd. Dit ontwerp zal grotendeels voortbouwen op het reeds eerder neergelegde voorstel van decreet.

Het decreet van 3 maart 1993 houdende het statuut van de terreinen voor openluchtrecreatieve verblijven (campings) zal uitgevoerd worden. Investerings om de kampeerinfrastructuur aan te passen aan de huidige wetgeving zullen gestimuleerd worden. De ontwikkeling van de kampeerterreinen moet gebeuren in harmonie met het milieu en de open groene ruimte.

Het driedelig patrimonium Vlaamse kunststeden, groen Vlaanderen en de Vlaamse kust vormen de kern van de Vlaamse toeristische aantrekkingskracht. Een duurzame ontwikkeling van het toerisme staat hierbij voorop, dit wil zeggen een ontwikkeling die de doelstellingen van de Vlaamse regering inzake milieuzorg, natuurbehoud, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing ondersteunt.

Duurzaam toerisme veronderstelt een actieve zorg voor de kwaliteit van onze kuststreek en van de nog overblijvende groene ruimten. Regio's van toeristisch belang zullen verder worden ondersteund, ook via meerdere Europese fondsen (doelstelling 2 en 5B-gebieden).

Prioriteit voor de Vlaamse regering blijft evenwel de stadsvernieuwing. Het toeristische beleid dient één van de hefboomen te zijn voor de stads- en regionale ontwikkeling. Het verbeteren van het toeristisch aanbod zal bijdragen tot het blijvend aantrekkelijk maken van de steden als woon-, werk- en leefomgeving voor alle bewonersgroepen.

De toeristische industrie is een zeer concurrentiële aangelegenheid. Het buitenlands aanbod stijgt. De toerist wordt mondiger, veeleisender en mobieler. Promotie moet daarom gepaard gaan met permanente produktontwikkeling. Dit vereist voldoende, snelle en accurate informatie. Daarom zal voor de toeristische sector een impulsprogramma voor wetenschappelijk onderzoek opgestart worden. Dit onderzoeksprogramma moet ons toelaten nieuwe relevante gegevens te verzamelen, tijdig na te gaan welke de impact zal zijn van de informatietechnologie op de toeristische activiteiten, en geïntegreerde acties rond stadsvernieuwing, cultuur en toerisme uit te bouwen.

Het Vlaams Commissariaat-Generaal voor Toerisme, als Vlaamse openbare instelling, staat sinds 1985 in voor de uitwerking van het beleid en de ontwikkeling van het toerisme in en voor Vlaanderen. Het commissariaat-generaal is er – samen met de provinciale toeristische federaties en met de gemeentelijke VVV's – in geslaagd om veel mensen in Vlaanderen te betrekken bij het toeristisch gebeuren. De minister-president verwijst hierbij naar de talrijke opkomst van het colloquium, naar aanleiding van het 10-jarig bestaan van het VCGT.

II. VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE LEDEN MET ANTWOORD VAN DE MINISTER-PRESIDENT

Toerisme als bron van inkomen en tewerkstelling

De heer Didier Ramoudt is van oordeel dat de begroting aan de toeristische sector niet het belang geeft waar het recht op heeft. Het toerisme is een sector waar men zeker van is dat de toegevoegde waarde van de overheidsinvesteringen weerkeert. Hij verwijst naar het Toeristisch Marketing Plan (TMP) dat voor een volledige uitvoering 200 miljoen frank zou vergen, maar waarvoor nu slechts 60 miljoen frank wordt uitgetrokken.

De spreker haalt nog aan dat de toeristische sector vele ongeschoolden en minder geschoolden tewerk stelt. Hij wil aan de federale regering die bevoegd is voor deze materie, voorstellen om een werkcheck in te voeren. Deze zou door de werkgever gekocht kunnen worden bij officiële instanties en uitgereikt worden aan de werknemers. De sector zou zich tevens kunnen engageren om deze laaggeschoolden een bijkomende opleiding te bieden waardoor hun positie op deze arbeidsmarkt versterkt wordt.

Mevrouw Trees Merckx pleit om in de Vlaamse regering onderling overleg te plegen inzake toerisme omdat dit domein zeer vele raakvlakken en dimensies heeft. Niettegenstaande de vele deelelementen of invalshoeken moet er zorg besteed worden aan de toepassing van de kwaliteitszorg met betrekking tot zowel de tewerkstelling als de culturele en economische dimensie. Daarbij zal niet alleen de toepassing, maar evenzeer de opvolging belangrijk zijn. Zij stelt dat uit de cijfers blijkt dat er heel wat inspanningen gebeurd zijn om via joint-ventures met de privé-sektor meer middelen te vinden. De spreker vraagt of de huidige instrumenten voor het VCGT volstaan om deze mogelijkheid nog uit te breiden.

De heer Jef Sleenckx wenst het economische belang van het toerisme te onderschrijven. Er zijn echter nog te veel nepstatuten, misbruik van studentenarbeid enzovoort. Hij sluit zich aan bij de opmerkingen van mevrouw Trees Merckx met betrekking tot de aandacht voor kwaliteitsvolle tewerkstelling.

De heer Robert Voorhamme is van mening dat de toevoeging van de materie toerisme bij economie een goede zaak is. Daarmee wil hij zeker niet zeggen dat het culturele element niet belangrijk zou zijn. Cultuur is maar één facet van het toerisme. De tewerkstellingsdiscussie moet in een ander kader gevoerd worden. Dit is een federale materie die hier niet ter discussie staat. Trouwens de verschillende politieke partijen van de Vlaamse Raad zijn ook vertegenwoordigd in de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

De minister-president antwoordt dat de discussie in de commissie aantoont dat toerisme bij economie hoort. Natuurlijk heeft toerisme een belangrijk cultureel element, maar het heeft nog tal van andere invalshoeken. Toerisme is een horizontaal gegeven waar vele andere domeinen zich verticaal moeten inpassen. Toerisme is bijvoorbeeld ook een factor inzake de stedelijke vernieuwing. De minister wijst erop dat, de budgettaire toestand in acht genomen, de begroting voor toerisme gestegen is in zijn geheel en specifiek met 60 miljoen frank voor het Toeristisch Marketing Plan. Deze groei zal naar de toekomst toe worden doorgezet. Zo is er voor het TMP 200 miljoen frank voorzien over de ganse legislatuur. Hij verwijst naar de Nationale Dienst voor Land- en Tuinbouwproducten waar de promotie van de sector gebeurt met middelen die voor 80% geleverd worden door de sector zelf. De toeristische sector zou ook op deze manier geresponsabiliseerd kunnen worden. De minister verduidelijkt nog dat voor het VCGT op de weg van de joint-ventures met de privé-sector wordt voortgegaan en dat er formules voorliggen om dit nog te versterken. De minister wijst erop dat meer dan in andere sectoren vooral laaggeschoolden en vrouwen tewerkgesteld worden in de toeristische sector. Scholing en kwalificatie van het personeel zijn broodnodig in de toeristische sector. Hij is persoonlijk van mening dat op het vlak van de tewerkstellingsproblematiek een aantal dingen federaal moeten geregeld worden, maar dat voor wat betreft de specifieke eigenheden van de toeristische sector in Vlaanderen of Wallonië, een assymetrische toepassing van bepaalde regels moet mogelijk gemaakt worden.

Toerisme Vlaanderen: naar een integrale aanpak

De heer Paul Deprez vraagt in welke mate de minister-president zal tussenkomen in de vernieuwing van de Antwerpse dierentuin en de Elisabeth-zaal. Dit zou een fundamentele bijdrage betekenen voor de stadskernvernieuwing van Antwerpen.

De heer Robert Voorhamme is van oordeel dat het verband tussen het kunstpatrimonium en monumenten enerzijds en het stedelijk toerisme anderzijds beter dient gerendabiliseerd te worden.

De minister stelt dat Antwerpen een belangrijk gegeven is als toeristische aantrekkingspool. In de beleidsbrief wordt Antwerpen aangehaald als concreet voorbeeld voor het geïntegreerd toeristisch beleid dat hij voorstaat. Hij voegt hier wel aan toe dat als Antwerpen nieuwe mogelijkheden wil ontplooiën, dit ook van de Antwerpenaren zelf zal afhangen. Hij pleit er in dit kader voor om de toeristische steden en gemeenten ertoe aan te zetten zelf een netheidsactie op touw te zetten. Dat is enkel een kwestie van mentaliteit, dergelijke actie kost niet veel en is even of nog meer belangrijk dan een luxe toeristische brochure voor de stad of gemeente in kwestie.

Toerisme Vlaanderen: marketing en promotie

De heer Herman Candries kan uit de begrotingscijfers niet opmaken wat lokaal toerisme, buurtoerisme of intercontinentaal toerisme is. Hij pleit expliciet voor meer aandacht voor het intercontinentaal toerisme, met specifieke nadruk op de VS en Japan als groeipotentieën. Daarom moet op de luchthaven van Zaventem als één van de toegangspoorten tot West-Europa een promotiebeleid voor de Vlaamse toeristische aantrekkingspolen visueel worden gesystematiseerd. De internationale omstandigheden en de kalender bieden genoeg identificatiepunten om Vlaanderen toeristisch te promoten. Hij verwijst daarbij naar de bekendheid van het liedje "Flanders Fields" in de VS, maar waarbij men niet weet waar die Flanders Fields liggen.

De heer Jef Sleenckx treedt het voorstel van de heer Candries bij om op de luchthaven van Zaventem meer visuele aandacht te besteden aan het toerisme in Vlaanderen, maar stelt dat men dit moet doen in samenspraak met Wallonië.

De heer Emiel Verrijken noemt de Antwerpse dierentuin een grote toeristische attractie die ook in bepaalde dierkweekprogramma's een wereldreputatie heeft opgebouwd. Hij meent dat ook de diamantsektor van Antwerpen meer gebruikt moet worden als promotiemiddel voor Antwerpen. Op cultureel vlak stelt de spreker voor om in het jaar 2000 een wereldtentoonstelling te organiseren over de "Zuidnederlandse kunst in Vlaanderen" die van toeristisch belang kan zijn. Tevens lanceert hij het idee om, nu de Opera van Vlaanderen op Europees niveau staat, in de toeristisch zwakke wintermaanden een operafestival te organiseren dat toeristen kan aantrekken.

De heer Didier Ramoudt stelt dat het budget om Vlaanderen op het toeristisch vlak te promoten beperkt is, maar dat dit ook kan op een goedkope manier door te publiceren in de reisbrochures van de grote reisagentschappen en touroperators. Daardoor bereikt men tevens het juiste doelpubliek. Hij vraagt ook of de samenwerking van SABENA met SWISSAIR gevolgen zal hebben voor de promotie van Vlaanderen als bestemming.

De minister meent dat het probleem van het promotiebeleid op Zaventem als toegangspoort naar Vlaanderen en West-Europa zich ruimer stelt, ook naar de andere regio's toe. Hij heeft de bedoeling om op een elementaire en herkenbare wijze laten aan te geven waar men toekomt en naar waar men gaat. Nu is zelfs niet duidelijk dat men in België toekomt. Hij zal het idee van de heer Herman Candries met betrekking tot 'Flanders Fields' meenemen en opnemen in het beleid.

Hij staat achter het idee om de diamantsektor van Antwerpen te gebruiken als toeristisch promotiemiddel. Hij vraagt evenwel in dit kader dat voor de opzet van een aantal nieuwe evenementen meer ondersteuning vanuit dergelijke hoeken moet komen.

De minister bevestigt dat de samenwerking tussen Sabena en Swissair aanleiding zal geven tot een betere promotie van Vlaanderen dan nu het geval is. Er zijn momenteel contacten met Sabena om een meer gericht politiek beleid te voeren naar Vlaanderen toe.

Binnenlands toerisme

De heer Jef Sleenckx wil ook Wallonië betrekken bij het toeristische beleid. Vele Vlamingen gaan daar op vakantie terwijl Wallonië toch niet behoort tot het buitenland. De dis-

cussie omtrent het gebruik van de terminologie "Vlaamse kust" in plaats van Belgische kust vindt de spreker klein-geestig. Men spreekt toch ook niet over de Waalse Ardennen. De mensen vinden deze discussie niet relevant. Bovendien moet men er rekening mee houden dat zeer veel Walen aan de kust op vakantie gaan.

Mevrouw Trees Merckx laat zich lovend uit over het toeristisch beleid in het algemeen en het VCGT in het bijzonder. Zo kunnen bijvoorbeeld de twaalf aanbevelingen die vervat zitten in de motie van de Vlaamse Raad over het toeristisch beleid in Vlaanderen met positief resultaat getoetst worden aan de cijfers van de afzonderlijke begroting van het VCGT. Eén van die twaalf punten was het voorrang geven aan promotie van Vlaanderen én Brussel als toeristische bestemmingen. Zij maakt aan de hand van de publicaties van het VCGT op dat er een grote inspanning is geleverd om hieraan tegemoet te komen. Zij vindt het ook positief dat in de beleidsbrief de samenwerking met de gemeenten en provincies vermeld staat om het toeristische beleid zo nauw mogelijk bij de bevolking te betrekken

De heer Didier Ramoudt vraagt wat de stand van zaken is in het automatiseringsproject van de VVV's. Hij merkt nog op dat in de begroting van het VCGT een aanzienlijk bedrag is voorzien voor de post "Allerhande kosten van publicaties, propaganda en publiciteit". Voor welke concrete initiatieven is dit budget voorzien?

Het binnenlands toerisme is voor de minister een prioriteit. Hij staat volledig achter het idee om ook de nodige propaganda te voeren naar Wallonië toe als toeristische bestemming. In verband met de benaming "Vlaamse kust" argumenteert de minister dat in bijna alle landen de benaming van de regio's wordt gebruikt om de bestemming aan te duiden. Dit is geen essentieel punt, het is enkel het aangeven van een natuurlijk gegeven. De Walen zullen wel naar de Vlaamse kust blijven komen als Vlaanderen zijn gastvrijheid behoudt en de kwaliteit van de diensten verzekeren.

Met betrekking tot het programma automatisering stelt hij dat dit programma sterk werd doorgezet naar de VVV's toe, met uitdrukkelijke rekenschap voor de tewerkstelling. Hij wil op drie vlakken overleg creëren: met provincies, VVV's en streekplatforms. Deze samenwerking zal gebeuren met respect voor de plaatselijke eigenheid, maar weliswaar vanuit een gemeenschappelijke strategie.

Buitenlandse markt

De heer Didier Ramoudt wijst erop dat in het buitenland de toeristische dienst samen werkt met de Vlaamse Dienst voor Buitenlandse Handel. Hij heeft vragen of dit wel de meest geschikte oplossing is: een land dat interessant is voor export, is daarom niet altijd interessant voor toerisme. Hij verwijst naar het Vlaams Huis in Wenen dat zodoende is opgericht. Volgens de spreker is Oostenrijk echter een verwaarloosbare groeiemarkt.

De heer Emiel Verrijken meent dat er voor de promotie van 'Toerisme Vlaanderen' in het buitenland nog heel veel moet gebeuren. Wie promoot Vlaanderen in het buitenland?

Mevrouw Trees Merckx is verheugd dat er ook naar het buitenland toe een belangrijke inspanning wordt gedaan. De nieuwe bevoegdheidsverdeling laat toe om dit beter aan te pakken.

De heer Jean-Marie Bogaert meent dat in de convenanten met de provinciale toeristische federaties de buitenlandse

promotie van Vlaanderen moet opgenomen worden. Hij verwijst daarvoor naar de Oostvlaamse toeristische dienst die het niet eens is met het standpunt van de minister-president om de term "Vlaamse kust" te gebruiken. Hij vraagt of de minister-president daartoe stappen zal ondernemen.

De minister repliceert dat Vlaanderen vandaag in vele landen als toeristische bestemming wordt gepromoot. De prioriteiten liggen in onze buurlanden, maar men zal ook, zoals in de VS, verder promotie voeren op continentaal vlak. De instrumenten daartoe zijn gelegen in de kantoren die men samen met de Waalse collega's deelt. Vormen van samenwerking moeten perfect kunnen. De idee groeit om, naar analogie van wat er in Wenen gebeurt, niet alleen aanwezig te zijn op bestaande markten. Dit wil niet zeggen dat er overal vaste kantoren nodig zijn. De creativiteit om Vlaanderen te promoten kan ook elders liggen.

Sociaal Toerisme

Met betrekking tot het sociaal toerisme is de heer Didier Ramoudt samen met de heer Marino Keulen van oordeel dat de subsidiëring in deze sector niet naar de juiste doelgroep gaat. Het geld moet daarom rechtstreeks onder de vorm van vakantiechecks naar de juiste mensen toevloeien. De heer Didier Ramoudt vraagt of de bijdragen van het VCGT, binnen het kader van het sociaal toerisme, aan de instelling Zeezicht te Oostende wegens de verkoop van het pand reeds teruggestort zijn.

De minister is van oordeel dat het sociaal toerisme een democratische faktor is voor deelname aan het toerisme. Eén op drie Vlamingen heeft ofwel de financiële mogelijkheid niet, ofwel wil niet op vakantie gaan. Nu de arbeidsverdeling in de toekomst nieuwe vormen zal aannemen, zal er meer vrije tijd komen voor deze mensen die dan weer een groeiomgeving kan geven aan het toerisme. Het sociaal toerisme moet ook nieuwe kansen krijgen, specifiek gericht op kansarmen en jongeren. De minister verduidelijkt nog dat het pand Zeezicht te Oostende te koop staat en dat in de begroting 1996 het bedrag is voorzien dat teruggestort moet worden.

Kampeerdecreet

De heer Freddy De Vilder uit zijn bekommernis in verband met de uitvoering van het kampeerdecreet. Hij vraagt of bij de middelen die voorzien zijn voor aanpassing aan de decreets-normen, de mogelijkheid is voorzien om naar een nieuw terrein te verhuizen.

De spreker wil ook weten welke oplossing gegeven zal worden aan de problematiek van de vaste bewoning op campings. Hij pleit voor het behoud van de middelen voor het sociaal toerisme omdat dit een belangrijke rol speelt naar bepaalde bevolkingsgroepen toe.

In verband met de toepassing van het decreet op de kampeerterreinen vraagt mevrouw Trees Merckx in welke mate dit wordt nageleefd en of er een overgangperiode is voorzien.

De heer Jean-Marie Bogaert ziet met betrekking tot het decreet op de kampeerterreinen geen duidelijkheid wat betreft het in overeenstemming brengen van de strikte uitvoering van de regelgeving met het milieu. Wat moet een kampeerterrein doen dat bijvoorbeeld midden in een natuurgebied ligt?

De minister verduidelijkt dat er voorlichtingsvergaderingen zijn opgestart. Men heeft drie jaar de tijd om zich aan te passen. Daarvoor is een budget van 35 miljoen frank voorzien. De reglementering moet ordentelijk worden toegepast, zodat kampeertreinen die in bijvoorbeeld een natuurgebied liggen geen vergunning meer kunnen krijgen. Er wordt in dit geval in samenspraak met de betrokkenen gezocht naar een herlokalisatie van het kampeertrein.

De minister antwoordt nog dat de vaste bewoningsproblematiek op campings in overleg met de minister van Binnenlandse Aangelegenheden naar een oplossing wordt gezocht.

Reisbureau's

Mevrouw Trees Merckx vraagt ook of er in de nabije toekomst werk gemaakt wordt van een reglementering van de reisbureau's.

De minister antwoordt dat het decreet op de reisbureau's, dat tijdens de vorige legislatuur voorlag, als vertrekbasis heeft gediend voor een nieuw decreet dat zijn kabinet momenteel finaliseert.

BRTN-programma Vlaanderen Vakantieland

De heer Didier Ramoudt en mevrouw Trees Merckx zijn van mening dat het BRTN-programma "Vlaanderen Vakantieland", dat door het VCGT wordt gesteund, veel aandacht besteedt aan het toerisme in het buitenland. Zij vinden dat een ondersteuning van dit programma daardoor niet meer kan.

De minister verduidelijkt dat dit BRTN-programma ongeveer 80 miljoen frank kost. Het VCGT levert daarvan 10 miljoen frank, wat verantwoord is. Het programma biedt een variatie van verschillende toeristische elementen. Bovendien zijn aan het uitgaande toerisme ook belangrijke economische aspecten voor de eigen economie verbonden die steeds onderschat worden.

Wetenschappelijke onderbouw van het toeristisch beleid

De heer Robert Voorhamme stelt de vraag wat men bedoelt met "het wetenschappelijk impulsprogramma toerisme" en welk budget hiervoor wordt uitgetrokken.

De minister antwoordt dat tot op heden in de toeristische sector nauwelijks wetenschappelijk onderzoek is gebeurd. In zijn beleidsbrief somt hij vier thema's op waarnaar wetenschappelijk onderzoek kan worden verricht: het ruimtelijke, sociale en ecologische draagvlak van toerisme; de professionalisering en informatisering van de toeristische sector; het aanleggen van statistische databestanden en toerisme als hefboom voor stedelijke herwaardering. Daarvoor is ongeveer 15 miljoen voorzien op het programma Wetenschapsbeleid, 13.30.

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN INDICATIEVE STEMMING

A. Decreetsbepalingen

Artikel 21

Op dit artikel worden er geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel 21 wordt met 7 tegen 2 en 4 onthoudingen aangenomen.

B. Begrotingstabel

Programma 49.20

Bij dit programma werden er geen opmerkingen geformuleerd.

Het programma wordt met 7 tegen 2 en 4 onthoudingen aangenomen.

IV. CONFORMITEITSMOTIE

De conformiteit van de administratieve begroting 1996 met de inhoud en doelstellingen van de algemene uitgavenbegroting wordt voor wat de decreetsbepalingen en de tabel inzake toerisme bevestigd met 7 tegen 2 en 4 onthoudingen.

De verslaggever,

Freddy DE VILDER

De voorzitter,

Robert VOORHAMME

**WETENSCHAPSBELEID :
ECONOMISCHE FINALITEIT VAN DE
BELEIDSBRIEF WETENSCHAPS-
EN TECHNOLOGIEBELEID 1995-1999**

De commissie besprak de begroting wetenschapsbeleid in samenhang met de beleidsbrief : Het wetenschaps- en technologiebeleid in Vlaanderen (Stuk 164 (1995-1996) – Nr. 1)

1. Toelichting door minister-president L. Van den Brande

Alvorens dieper in te gaan op de begroting onderzoek met economische finaliteit schetst de minister het globaal kader van het wetenschaps- en technologiebeleid.

De beleidsbrief is een omstandig en wel onderbouwd document geworden, dat bestaat uit 4 hoofdstukken.

In een inleidend hoofdstuk worden de globale uitdagingen en beleidslijnen toegelicht. De hoofdstukken 1, 2 en 3 worden integraal besteed aan respectievelijk het algemeen wetenschapsbeleid, het wetenschapsbeleid voor wat betreft het fundamenteel onderzoek en tenslotte het technologiebeleid. In een vierde hoofdstuk komt het zogenaamde horizontale en sectoriële wetenschapsbeleid aan bod.

De minister wil met dit beleidsdocument plannen en initiatieven aankondigen voor 1996 maar tevens de krijtlijnen uittekenen voor het wetenschaps- en technologiebeleid van de komende 5 jaren.

Men zou kunnen stellen dat het de vurige wens is van de Vlaamse regering dat het Vlaamse wetenschaps- en technologiebeleid in deze legislatuur op kruissnelheid zou komen, in synergie met het Europees beleid terzake.

De algemene budgetaire richtlijn is dat overheid en bedrijven samen ernaar moeten streven om tegen het jaar 2000 de magische grens van 2 % van het Bruto Regionaal Produkt te bereiken voor wat betreft de investeringen in Onderzoek en Ontwikkeling. In de veronderstelling dat de Vlaamse industrie hiervan 1% voor zijn rekening neemt, volgt hieruit logischerwijs dat de overheid ook 1% moet bereiken.

Daarom ook wordt in het regeerakkoord het thema van onderzoek en ontwikkeling behandeld als één van de topprioriteiten.

Niet alleen voor het onderzoek in se, maar ook als hefboom voor een versterking en misschien wel gedeeltelijke herorintering van het Vlaamse industrieel-economische weefsel.

Het belang dat deze regering hecht aan wetenschap en technologie is onmiddellijk zichtbaar in twee maatregelen die genomen zijn bij de regeringsvorming :

– Vooreerst is er een herschikking geweest van bevoegdheden voor Wetenschap en Technologie, zodat de minister-president nu bevoegd is voor het hele spectrum van fundamenteel onderzoek, toegepast onderzoek en over strategisch basisonderzoek. Ook alle instrumenten zoals de administratie, maar ook het NFWO, het IWT, de onderzoeksinstituten zoals VITO, IMEC en het recent opgerichte VIB, vallen onder zijn bevoegdheid. Dit maakt het mogelijk een consistent beleid te implementeren.

Deze herschikking van bevoegdheden is gepaard gegaan met een herschikking in de administratieve begroting van de Vlaamse gemeenschap, waar het Wetenschaps- en Technologiebeleid nu duidelijk herkenbaar is in drie begrotingspro-

gramma's, die overeenkomen met respectievelijk het Algemeen Wetenschapsbeleid, het Wetenschapsbeleid voor fundamenteel onderzoek en het Wetenschapsbeleid met economische finaliteit.

– Reeds in 1996 worden de budgetten voor Wetenschap en Technologie verhoogd met maar liefst 2 miljard, een bedrag dat grosso modo in gelijke delen kan worden opgesplitst over fundamenteel onderzoek en technologiebeleid.

De minister beperkt zich ertoe de grote lijnen van het luik technologie van de beleidsbrief te verduidelijken. Hij overloopt de belangrijkste inhoudelijke krachtlijnen van het begrotingsprogramma 133, dat alle acties en activiteiten in verband met onderzoek met economische finaliteit bevat.

Daar waar men in de voorbije legislatuur soms de indruk kon hebben dat het technologisch geïntereerd onderzoek een overwicht had op het fundamenteel onderzoek (iets wat ook in sommige adviezen van de VRWB tot uiting kwam), kan men hier vaststellen dat de globale stijging van de kredieten voor begrotingsprogramma 133 minder prominent is dan in de twee andere programma's. Nochtans zal ook hier naar 1996 toe een extra-budgettaire inspanning van 1 miljard geleverd worden.

Voor wat betreft het technologiebeleid, ziet de minister-president 4 belangrijke beleidslijnen :

1. Dotatie IWT : 1438,5 Mio Bfr

Inhoudelijk zal de aandacht op de eerste plaats gaan naar het IWT, dat op korte termijn moet uitgroeien tot het technologie-instrument bij uitstek om het Vlaamse technologiebeleid te implementeren.

Hierbij wil de minister twee kernprioriteiten verwezenlijkt zien:

– Meer aandacht voor de 'gemiddelde' Vlaamse KMO. Hierbij moeten de evaluatieprocedures bij het IWT eenvoudiger worden, misschien niet zozeer voor wat de minister omschrijft als de 'beroepsrenners' die nu reeds goed aan de bak komen via het IWT, maar wel voor de categorie van de 'liefhebbers', die dan de ambitie zouden kunnen koesteren om voor wat betreft hun innovatiestrategie te gaan behoren tot de klasse van de beroepsrenners.

– Een tweede aandachtspunt hier is de oprichting van een valorisatiecel in de schoot van het IWT, die een assertieve valorisatiepolitiek moet gaan voeren in Vlaanderen

2. Dotatie FIOV : 1050 Mio Bfr

Een tweede grote beleidslijn binnen het technologiebeleid is de versterking van het industrieel-technologisch weefsel.

Hieronder ressorteren het clusterbeleid, de collectieve centra, en enkele andere punctuele initiatieven.

– Het clusterbeleid, dat in de vorige legislatuur werd geïnitieerd, wordt onverminderd voortgezet. De clustervorming moet de samenwerking tussen de bedrijfswereld, de onderzoekswereld en de verschillende instrumenten van het Vlaamse technologiebeleid, zoals o.a. het IWT, bevorderen. Technologie-diffusie en innovatie zijn hierbij twee kernthema's.

– Voor wat betreft de collectieve centra, zal de minister initiatieven nemen i.v.m. de regionalisering ervan en het uitwerken van een decretale basis.

– Aansluitend hierbij heeft de minister de opdracht gegeven om maatregelen uit te werken waarbij de aanwerving van

personeel voor onderzoek en ontwikkeling in de Vlaamse KMO's zou kunnen gestimuleerd worden. Een van de inspiratiebronnen hierbij is het Nederlandse KIM initiatief.

De minister wil trouwens ook de oefening initiëren waarbij de post-doc mandaten van het IWT herdacht worden. Daar waar het zwaartepunt ervan nu eerder aan de universiteiten ligt, zou hij de aanzet willen geven om deze meer onder te brengen in de bedrijven, weliswaar nog steeds onder een sterk peterschap van een universitaire promotor.

– Tenslotte wil de minister ook het debat openen over de betoelaging van onderzoek aan de industriële hogescholen in het bijzonder, en de HOBU instellingen in het algemeen. Hij weet dat deze materie gevoelig ligt, vooral in universitaire milieus, maar anderzijds kan men niet ontkennen dat aan de betere industriële hogescholen, heel wat praktische en toegepaste know-how aanwezig is, en dat ook de drempel van een KMO naar een hogeschool kleiner is dan naar een universiteit toe.

Het integreren van het onderzoekspotentieel aan de industriële hogescholen in de globale politiek van technologiediffusie en innovatie is daarom een must. Over de precieze modaliteiten van de implementatie van dit initiatief wil de minister echter eerst een brede discussie met alle betrokkenen voeren. Hiervoor wordt een dotatie van 100 Mio Bfr aan het IWT voorzien.

3. Een derde pijler van het technologiebeleid wordt gevormd door technologievoorlichting.

Naast het opstarten van een aantal demonstratieprojecten, wenst de minister een initiatief te nemen rond Universiteit en Ondernemen, hierbij geïnspireerd door een gelijkaardig initiatief van het Vlaams Economisch Verbond, rond Politiek en Ondernemen.

De kernidee van dit initiatief zou erin bestaan om jonge docenten, die in hun loopbaan vooral op hun wetenschappelijke merites beoordeeld worden, de kans te geven om gedurende een bepaalde tijd mee te draaien in een bedrijf, niet alleen om op die manier het bedrijf als cruciale schakel in de economie beter te leren kennen, maar ook om op termijn de broodnodige interactie tussen universiteiten en bedrijfswereld te stimuleren.

4. De vierde pijler van het technologiebeleid tenslotte bestaat uit verschillende speerpunt domeinen, waarbij de minister zich hier beperkt tot 1, namelijk het opstarten van een brede discussie rond de wenselijkheid van een Vlaams ruimtevaartbeleid.

De minister ontkent niet dat de studie terzake, die de VRWB enkele jaren geleden uitbracht, in dit proces een belangrijke katalysator is geweest. Een tweede belangrijk argument is het mechanisme van de 'juste retour' die door het ESA per land wordt gehanteerd, maar waarbij de gewesten nooit worden geraadpleegd, bijvoorbeeld bij het totstandkomen van de intekenpercentages waarmee op bepaalde ruimtevaartprogramma's wordt ingetekend.

De minister is van mening dat er, zeker in het ruimtevaartdossier, een grote nood is aan transparante informatiedoorstroming en democratische besluitvorming.

Om al deze redenen wil hij, in de vorm van een Vlaams ruimtevaartforum, een debat op gang brengen over de inventarisatie van de Vlaamse mogelijkheden, het uitlijnen van de absorptiecapaciteit voor ruimtevaartprojecten en dito onderzoek en de uitwerking van al dan niet nieuwe financieringsvormen en percentages.

De inspanningen op het vlak van micro-elektronica (IMEC : 980 Mio Bfr), milieutechnologie (VITO: 1125 Mio Bfr) en biotechnologie worden onverminderd verdergezet (VIB : 920 Bfr).

Rekening houdende met het recente advies van de VRWB inzake de begrotingsprogramma's voor wetenschap en technologie voor 1994 en 1995, denkt de minister dat het tijdstip is aangebroken voor een volledige op-punt-stelling van het Horizontale Begrotingsprogramma, waarbij talrijke technische problemen moeten worden opgelost.

Zo bijvoorbeeld moet er een duidelijke en consistente inventaris gemaakt worden van het sectoriële wetenschapsbeleid, waarvoor aan de APWB reeds de opdracht werd gegeven. Vervolgens moeten consistente regels en procedures ontwikkeld worden waarmee de budgetten, ook retro-actief, minstens vanaf 1991, in rekening zullen worden gebracht. Hierbij dient het onderscheid tussen ordonnancerings- en vastleggingskredieten, machtigingen, en dergelijke eenduidig te worden vastgelegd. Ook de technische discussie i.v.m. de te hanteren deflator moet gevoerd worden. Tenslotte wenst de minister ook de opdracht te geven voor een gedetailleerde bestedingsanalyse van de kredieten voor Wetenschapsbeleid sinds 1991.

Om al deze redenen heeft de minister geopteerd om in deze beleidsbrief geen partiële en misschien zelfs onjuiste of inconsistente budgettaire informatie te verspreiden i.v.m. het horizontale wetenschapsbeleid. De minister heeft dan ook het plan opgevat om naar analogie met het Centenboekje in het voorjaar te komen met een Speurboekje, waarin op een overzichtelijke manier de evolutie van de kredieten voor wetenschap en technologie van de laatste 5 jaren wordt weergegeven.

2. Bespreking

De heer Herman Candries wijst op de moeilijkheid om de inspanningen betreffende onderzoek en ontwikkeling in kleine bedrijven te meten. In grote bedrijven is er meestal een afzonderlijke afdeling O en O. In kleine bedrijven vallen management en onderzoek zelfs soms gewoon samen. Dikwijls ontstaat een klein bedrijf rond een onderzoeksídee, waar slechts enkele mensen bij betrokken zijn als onderzoekers. Naarmate het bedrijf groeit, neemt ook de noodzaak aan management toe. Zelden worden beide activiteiten uit mekaar gehaald. Soms groeien dergelijke bedrijfjes kapot. De onderzoeksinspanning die in dergelijke bedrijven geleverd wordt moet ook in de algemene beoordeling opgenomen worden maar is moeilijk meetbaar.

De heer Candries is blij met het belang dat aan het ruimtevaartprogramma gegeven wordt. Hij voorspelt dat initiatieven op dit gebied door de gevestigde waarden, die zich vooral in Brussel en Wallonië bevinden, als een bedreiging zullen ervaren worden. Men moet voorkomen dat deze – meestal grote – bedrijven de discussie naar hun hand zetten. Deze bedrijven staan vooral sterk op het vlak van de hardware. Vlaanderen heeft meer troeven op het vlak van de software. Veelal gaat het om kleine bedrijfjes die op zeer verscheiden terreinen werken. De Vlaamse overheid staat hier dan ook voor de uitdaging deze grote verscheidenheid te managen. Bovendien is het veel moeilijker een "juste retour" van de geïnvesteerde middelen naar deze kleine bedrijven te bekomen.

De heer Candries benadrukt dat het ruimtevaartprogramma geen doel op zich is. Het belangrijkste is de spin off : nieu-

we technieken of produkten kunnen nieuwe impulsen geven op andere gebieden.

Tenslotte dringt de heer Candries erop aan de inspanningen niet te beperken tot de universiteiten maar door te trekken naar het HOBU, waar de kloof tussen wetenschappelijk onderzoek en toepassing dikwijls kleiner is.

De heer Jean-Marie Bogaert gaat in grote lijnen akkoord met de heer Candries. Ook hij benadrukt dat het ruimtevaartonderzoek geen doel maar een middel moet zijn. Hij wijst op het belang van de spitstechnologie om de werkgelegenheid te redden. Een verlaging van de loonkosten zal niet voldoende zijn om de werkgelegenheid veilig te stellen. Kwaliteit en spitstechnologie zijn belangrijk in de strijd met de lage loonlanden.

De minister-president wil dat 2% van het BRP aan wetenschappelijk onderzoek zou besteed worden. Van die 2% zou de overheid de helft voor haar rekening nemen. De heer Bogaert hoopt dat de overheidsinspanning niet zal verminderd worden nu blijkt dat de privé-sector reeds voor 1,17% van het BRP zorgt. Hij rekent er daarentegen op dat de overheid gelijke tred zal proberen te houden met de privé-sector.

De pers meldt dat het AIDS-impulsprogramma na 15 december 1995 niet zal kunnen verder gezet worden omdat de overheid de subsidiëring stop zet. Indien er geen nieuwe toezegging vanwege de overheid komt, zullen 10 wetenschappers op 16 december op straat komen te staan.

De heer Bogaert vraagt de minister-president of deze informatie juist is en of er maatregelen zullen genomen worden voor 15 december.

De minister-president antwoordt dat het om een federaal programma gaat waar de gewestelijke instanties pas post factum bij betrokken werden.

Op de vraag van de heer Bogaert of de medefinanciering dan tenminste gegarandeerd is, antwoordt de minister-president dat er naar oplossingen gezocht wordt.

De heer Robert Voorhamme wijst er op dat hier een Vlaamse instelling in gevaar komt door het stop zetten van een federaal programma. Hij vindt dat het redden van de Vlaamse instelling toch de verantwoordelijkheid van de Vlaamse overheid is. Hij vraagt dat er dan ook signalen zouden gegeven worden door de Vlaamse overheid om de heersende paniek weg te nemen.

De heer Voorhamme heeft ook enkele fundamentele bedenkingen bij de investeringen in het ruimtevaartprogramma. Hij vindt het een eerder megalomaan project waarmee de Belgische overheid zich voor jaren vastgezet heeft. De Belgische bijdrage is proportioneel de hoogste van alle landen van de Europese Unie. Is het echt nodig op dit niveau door te gaan? Moet niet dringend een fundamentele discussie over de opportuniteit van het ruimtevaartonderzoek gevoerd worden? Kunnen dezelfde resultaten niet behaald worden binnen andere programma's? Tot nu toe is men er niet in geslaagd ook Vlaanderen op een zinnige manier te laten profiteren van de investeringen in het ruimtevaartonderzoek; wanneer en hoe zal men dit realiseren?

De heer Herman Candries meent ook dat een discussie over de mate van participatie aan het internationale onderzoeksprogramma moet mogelijk zijn. Hij benadrukt nog eens dat het ruimtevaartprogramma een middel is en geen doel op zich.

De heer Deprez gaat akkoord met het verhogen van de financiële middelen. Hij vraagt zich wel af of die middelen niet over al te veel domeinen uitgesmeerd worden. Is het niet beter de middelen te concentreren op O en O met een economische finaliteit ? Hij vraagt wat de rol en betekenis van het innovatiecentrum is.

De heer Deprez vreest dat de mogelijke gebruiker zijn weg niet zal vinden in de vele instellingen en fondsen. Hij stelt voor meer te streven naar de eenheid van loket.

De heer Didier Ramoudt meent dat de beschikbare budgetten te zeer verspreid worden en daardoor te weinig impact zullen hebben.

De heer Voorhamme vindt niet dat meer aandacht moet gaan naar onderzoek met een economische finaliteit. Hij vindt dat het fundamenteel onderzoek de aandacht moet krijgen die in het regeerakkoord beloofd is. Tegenover de 1,7 miljard overheidsgeld voor O en O met economische finaliteit staan voor 50 miljard privé-investeringen. Rekening houdend met de spreiding van de overheidsmiddelen vraagt hij zich af in welke mate de overheid het beleid van de ondernemingen kan beïnvloeden. Hij hoopt dat in de toekomst voldoende statistische informatie ter beschikking zal komen om de efficiëntie van het gevoerde beleid te kunnen voeren.

De heer Voorhamme heeft vragen bij de rol van de ondersteuning van de KMO's. Uit recente studies blijkt dat België in geen grotere mate een KMO-land is dan andere, vergelijkbare landen. Innovatie wordt meestal geïnduceerd vanuit grote bedrijven en daarom is een goed O en O-beleid voor de grote ondernemingen een voorwaarde voor een dergelijk beleid voor de KMO's.

De KMO heeft bovendien een structurele handicap : zijn beperkt draagvlak laat hem niet toe risicovolle investeringen te doen en hij is beperkt in zijn financiële mogelijkheden.

De heer Voorhamme stelt de vraag of men de KMO niet beter meer economische ondersteuning kan geven. Op die manier zou het budget voor O en O niet scheefgetrokken worden door investeringen die eigenlijk meer met klimaat-schepping dan met echt O en O te maken hebben.

De heer Voorhamme stelt dat overheidsbedrijven – zoals bijvoorbeeld de vroegere RTT – belangrijke inspanningen leveren op het vlak van O en O. Wanneer die bedrijven gepri-vatiseerd worden, zijn die investeringen niet langer gegaran-deerd. Hoe wordt hierop gereageerd ?

De heer Voorhamme vraagt hoe de minister-president staat tegenover de verdere ontwikkelingen op het vlak van Technology Assessment. De maatschappelijke aanvaarding van nieuwe technologische evoluties is soms zeer belangrijk voor de verdere technologische evolutie. Welke plaats krijgt het onderzoek hiernaar in het nieuwe beleid van de minister-president ?

Wordt naar aanleiding van de nieuwe beheersovereenkomst met IMEC een maatschappelijke kosten-batenanalyse gemaakt ? Meer in het algemeen stelt de heer Voorhamme de vraag of de minister-president vindt dat het onderzoek het best kan gestuurd worden met behulp van allerhande impuls-programma's ?

De middelen die ter beschikking gesteld worden van het HOBU, zijn apart opgenomen in de begroting. De heer Voorhamme vraagt of dit past in het nieuwe kader, dat voor het HOBU geschapen is. Is het wel nodig dit apart op te nemen in de begroting vermits er toch naar samenwerking tussen universiteiten en HOBU gestreefd wordt ?

De heer Eddy Schuermans is het niet eens met de opmerking van de heer Voorhamme over de KMO's. Niet de schaal is belangrijk maar wel het project waarvoor een KMO staat.

De heer Bogaert meent dat de beperkte mogelijkheden van de KMO precies een bijkomende inspanning vanwege de overheid verantwoorden.

Antwoord van de minister-president

– Het ruimtevaartprogramma is geen doel maar een middel om nieuwe produkten en technieken in andere sectoren in te voeren.

België mag dan al proportioneel de hoogste bijdrage leveren van de Europese Unie, het is één van de weinige landen die geen eigen ruimtevaartprogramma hebben. Hij is het ermee eens dat er een betere afstemming op de Vlaamse behoeften moet komen. Een return van 30% van de geïnvesteerde middelen voor Vlaanderen is onvoldoende.

Doordat de bevoegdheden van de federale overheid op het vlak van wetenschapsbeleid verminderen, is het niet onmogelijk dat op dat niveau nog meer aan het ruimtevaartprogramma besteed wordt. Dan wordt het nog belangrijker voor Vlaanderen om de return te verhogen.

– De minister-president meent dat de droom van het 'ene' loket meer bij de beleidsmensen leeft dan bij de veldwerkers, die graag langs verschillende loketten kunnen gaan. Hij meent dat de versnippering veel minder erg is dan op het eerste zicht lijkt. Er worden bovendien geen nieuwe instrumenten opgezet maar de bestaande worden geëvalueerd.

– Omdat er vroeger kritiek gegeven werd op de te grote aandacht voor onderzoek met een economisch finaliteit, werden de middelen voor het fundamenteel onderzoek opgetrokken. De middelen voor het onderzoek met economische finaliteit werden niet afgebouwd.

– De innovatiecel moet meer aandacht besteden aan de juridische aspecten van het wetenschappelijk onderzoek. In het verleden werden de resultaten al te weinig vastgelegd in patenten en octrooien.

– De minister-president meent dat de tegenstelling tussen de economische ondersteuning van de KMO's en het wetenschapsbeleid niet zwart/wit gesteld mag worden. Het wetenschapsbeleid moet de KMO sensibiliseren voor het belang van vernieuwing. Het clusterbeleid moet hier de schaalproblemen opvangen.

– De minister-president geeft toe dat de privatisering van overheidsbedrijven kan leiden tot een vermindering van de globale budgetten voor O en O. Vlaanderen heeft geen eigen grote ondernemingen en de overheid heeft niet de middelen om dit op te vangen.

– Op het vlak van Technology Assessment rekent de minister-president vooral op Medialab.

– De minister-president is er van overtuigd dat HOBU en universiteiten in overleg initiatieven moeten nemen.

Tenslotte vraagt de minister-president dit hoofdstuk niet los te zien van de rest van de beleidsbrief.

3. Artikelsgewijze bespreking en indicatieve stemmingen

A. Decreetsbepalingen

Artikelen 13 (programma 13.30),
22 en 109

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden met 7 stemmen bij 1 onthouding aangenomen.

B. Begrotingstabel

Afdeling I programma's 13.30
en 51.80(b.a. 01.90)

Bij deze programma's werden geen opmerkingen geformuleerd.

De programma's worden met 7 stemmen bij 1 onthouding aangenomen.

Afdeling V Fonds voor Industrieel
Onderzoek in Vlaanderen (FIOV)

Bij dit programma werden geen opmerkingen geformuleerd.

Het programma wordt met 7 stemmen bij 1 onthouding aangenomen.

4. Conformiteitsmotie

De conformiteit van de administratieve begroting 1996 met de inhoud en doelstellingen van de algemene uitgavenbegroting 1996 wordt wat de materie wetenschapsbeleid met economische finaliteit met 7 stemmen bij 1 onthouding bevestigd.

De verslaggever,

Herman CANDRIES

De voorzitter,

Robert VOORHAMME
